

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران | شماره ۳ | تیرماه ۱۳۹۸

آینده کتابخانه‌ها در عرصه دیجیتال از زبان فریبرز خسروی:

موزه‌هایی به نام کتابخانه‌ها

- ظریفیان: کتابخانه‌های ملی گشاینده گره‌های اجتماعی جامعه هستند
- پاسدار: مخازن کتابخانه ملی فقط ۷ سال برای آرشیو نسخ گنجایش دارد

این شماره نشریه با:

گزارش‌هایی از دوشنبه‌های عدالت

و یادداشت‌هایی از:

■ اشرف بروجردی ■ هانیه گرائیلی ■ غلامرضا عزیزی

■ حامد ایرانشاهی ■ داود آقارفعی ■ علی صادق‌زاده وایقان

■ سید عمادالدین خاتمی ■ بهروز خرم

دیباچه

آسیب قرار گرفتن مطالعه در انتهای جدول شاخص توسعه یافتگی

□ دکتر اشرف بروجردی

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

اگرچه تعدد مراکز فرهنگی در نظام جمهوری اسلامی نشان از اهمیت و نقش فرهنگ در مناسبات اجتماعی، باورهای عمومی، اعتقادات دینی و رشد علمی و دانشی جامعه را دارد اما به دلیل عدم دریافت فهم مشترک از فرهنگ، بسیاری از نهادها و سازمان‌هایی که به زعم خود اقدامات فرهنگی به عمل می‌آورند ناشناخته و مغفول واقع شده‌اند به‌ویژه آنکه فرهنگ غالب در مناسبات اجتماعی عمدتاً ناظر بر محاوره و ادبیات شفاهی است تا اینکه متکی و مبتنی بر بهره‌گیری از متون و خواندن و نوشتن باشد. تا جایی که محققین به این نتیجه رسیده‌اند که سرانه مطالعه در جمهوری اسلامی بسیار اندک است.

آنها در تعریف شاخص‌های توسعه یافتگی، شاخص مطالعه را در انتهای جدول قرار می‌دهند به همین جهت سازمان اسناد و کتابخانه ملی به عنوان حافظه ملی ایرانی کمتر مورد توجه آحاد جامعه و از جمله دولتمردان و سیاستگذاران است و نهایتاً تلاش‌های سازمان برای شناساندن جایگاه و نقش سازمان اسناد و کتابخانه ملی منتهی به این گردیده که فضای کتابخانه را بهترین مکان برای مطالعه و نه تحقیق قرار می‌دهند. درحالی که شأن سازمان توفیر منابع دست اول دانشی تولید شده در ایران و جهان است. و فضای کالبدی سازمان هم برای اصحاب علم، دانشمندان، اندیشمندان و محققین فضای مناسبی را فراهم کرده است.

در چند سال اخیر به دلیل طرح موضوعات و مباحث چالشی فی مابین اصحاب علم در قالب ارائه نتایج تحقیقات و یا مناظره؛ اندکی فضا را به سمت برخورداری شدن سازمان از جایگاه حقیقی پیش رفته است. اما این کافی نیست. چرا که هزاران منبع اطلاعاتی در مخازن و گنجینه‌های ذخیره شده که مورد استفاده قرار نگرفته است و این عزم ملی را می‌طلبد که اساتید و بزرگان علم و دانش کتابخانه ملی را به عنوان خانه دوم خود فرض کرده و وقت گرانبهایشان را در این فضای علمی و معرفتی صرف کنند. انشاء...

آغاز سخن

چرا یکشنبه‌های ملی

□ هانیه گرانیلی

مدیرکل حوزه ریاست، روابط عمومی و امور بین الملل

همانطور که در شماره گذشته اشاره کردم به یکی از برنامه‌های ثابت سازمان اسناد و کتابخانه ملی به عنوان یکشنبه‌های ملی امروز برآنم که در ارتباط با چرایی پرداختن به مفاخر فرهنگی چند سطر قلم بزنم.

آنچه که مبرهن است مفاخر یک ملت رابطه‌ای مستقیم با هویت و خودباوری فرهنگی آن ملت دارند به‌ویژه امروزه که در عصر جهانی شدن به سرمایه‌های فرهنگ و فرهنگ‌های مشترک به سمت همگرایی در حال تغییرند و جریان سلطه جهانی به دنبال یک منافع فرهنگی خرد است.

شناخت مفاخر کارکردهای مختلف دارد و مهم‌ترین وجه کارکردی آن بُعد هویتی آنهاست. البته طبیعی است ابعاد مختلف و حرفه‌ای مفاخر تنها برای متخصصان آن حوزه قابل اعتنا باشد اما بُعد هویتی آنها می‌تواند موجب ارتقای فرهنگ عمومی و اغنای هویت قومی و ملی شود و طبعاً گستره فراخ‌تری را در بر می‌گیرد.

بنابراین شناخت مفاخر فرهنگی و هنری یک جامعه و تلاش جهت الگوسازی یکی از وظایف اصلی دستگاه‌های فرهنگی به‌ویژه کتابخانه ملی است.

با این مقدمه کوتاه، اهمیت بزرگداشت مفاخر و پرداختن به آنها در قالب یکشنبه‌های ملی در جهت ثبت هویت، در کتابخانه ملی برگزار می‌شود.

یادداشت

ادبیت کوتاه

□ علیرضا مرادی | سردبیر

همانطور که خاقانی می‌گوید: نتیجه دختر طبعم چو عیسی است / که بر پاکی مادر هست گویا این تداخل متن و مادینگی و مونث بودگی متن در فارسی از همیشه تاکنون است. متن، متن ادبی با خاصیت و همراه با عنصر زنانه، تشبیه فوق‌العاده زیبای خاقانی که شعرش (متن) را به دختر طبع همانند می‌کند. جادو، سحر و شگفتی را می‌توان وجه شبه این تشبیه گرفت.

ما هم، اینک تنها پیروی کرده‌ایم، نه سرپیچی. این نشریه ترکیب خود ساخته است از ماده و متن. متاسفانه با خوشبختانه «حافظه ملی ایرانیان» ذوقی است یا در معنای دیگر استادی و دانشجویی. و در مکتب ما بر اساس قواعد ادبی درست و ساخته شده است.

البته حالا بعضی چیزها هستند که برای زیبایی ساخته می‌شوند و زیبایی هم، به هیچ وجه در هیچ چارچوب و قواعد نمی‌گنجد و در آزادی تام به سر می‌برد. و زیبایی در حافظه ملی ایرانیان ما همان شعراست، داستان است. ادبیت است. همین. چیز دیگری در چنته نداریم.

خبر کوتاه

امکان ارسال پایان نامه غیر حضوری به کتابخانه ملی فراهم شد

امکان ارسال پایان نامه فارغ التحصیلان دانشگاه ها، بدون مراجعه حضوری به کتابخانه ملی ایران فراهم شد.

در راستای نیل به اهداف دولت الکترونیک، از این پس امکان ارسال پایان نامه فارغ التحصیلان دانشگاه ها، بدون مراجعه حضوری به کتابخانه ملی ایران فراهم شده است.

به این منظور فرمی در وبسایت کتابخانه ملی به آدرس (<http://www.nlai.ir>) طراحی شده است که فارغ التحصیلان با پر کردن آن و ورود اطلاعات شخصی، اساتید، محل تحصیل و اطلاعات پایان نامه می توانند فایل پایان نامه خود را ارسال کنند.

این امر برای کسانی که برای حضور در کتابخانه ملی مشکل دارند یا از مسیرهای دور قصد مراجعه به کتابخانه دارند را مفید خواهد بود.

دریافت پایان نامه به صورت الکترونیک پیش از اعلام وزارت علوم از سال ۹۵ در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران آغاز شده است به طوری که این سازمان طی مذاکرات و مکاتباتی که با سازمان مرکزی دانشگاه پیام نور داشت فرآیند دریافت پایان نامه ها را به صورت CD آغاز کرده بود که بر اساس آن تاکنون تعداد ۵۶ هزار نسخه پایان نامه الکترونیکی وارد کتابخانه ملی ایران شده است.

هم اکنون فرآیند آزمایشی دریافت نسخه الکترونیکی پایان نامه ها از طریق آپلود در سایت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران آغاز شده و پیش بینی می شود با رفع اشکالات احتمالی این مهم به طور رسمی از ابتدای شهریورماه آغاز شود.

مخازن کتابخانه ملی فقط ۷ سال برای آرشیو نسخ گنجایش دارد

کتابخانه ملی ایران تهیه شود.

وی ادامه داد: شبکه کتابخانه های کشور دیگر پروژه در دست بررسی و اقدام بوده که براساس آن تلاش می شود در بستر این شبکه تمامی کتابخانه های کشور به یکدیگر متصل شوند و بخشی از فعالیتهای موازی که در کتابخانه های اقصی نقاط کشور صورت می پذیرد ساماندهی شود و هزینه های دولت که برای پیشبرد این اقدامات موازی لحاظ می شود کاهش یابد. این فعالیت های موازی خصوصا در بحث فهرست نویسی مشاهده می شود.

معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران یادآور شد: طرح آرشیو ملی هنر با همکاری شهرداری شیراز و بخش خصوصی و پنجره واحد نشر با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از دیگر برنامه و پروژه های در حال پیشرفت است.

وی به پروژه توسعه سامانه «رسا» اشاره کرد و گفت: ارتقای سامانه رسا پس از ۱۵ سال محقق می شود. این سامانه در سال ۸۳ استارت خورد و بعد از ۱۵ سال مرحله ارتقا و بروزرسانی آن انجام می شود.

پاسدار افزود: طرح حافظ که مربوط به میراث مستند کشور می شود پروژه ای است که از سال ۹۶ استارت خورد. فاز یک این پروژه با حضور معاون اول رئیس جمهور آغاز شد و فاز ۲ آن تکمیل خواهد شد که براساس آن تمامی نسخه های فارسی سراسر دنیا در این سامانه قابل دسترس خواهند بود. به عبارت دیگر فهرست نسخ خطی که بالغ بر ۶ هزار نسخه می شود در دسترس پژوهشگران قرار می گیرد.

معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران گفت: سامانه پردازش خودکار آینده این سازمان است که به جای انسان ماشین های هوشمند می توانند پردازش فهرست نویسی را برای منابع انجام دهند.

وی از پروژه راه اندازی بایگانی راکد ملی سخن به میان آورد و افزود: این مهم از سال ۱۳۴۹ مورد تاکید قرار گرفته است که برای صرفه جویی در منابع دولت باید بایگانی نهادهای اجرایی در یک جا جمع شود و پیرو این امر زمینی به مساحت ۸۰ هزار متر در منطقه پردیس حومه تهران در نظر گرفته شده است.

پاسدار شیرازی با تاکید بر اینکه مخازن سازمان حداکثر هفت سال دیگر پذیرای منابع فیزیکی خواهند بود، اضافه کرد: پروژه های متعددی در راستای چابک سازی سازمان و صرفه جویی پیش بینی شده و استارت خورده است.

وی گفت: هم اکنون ۸۵ درصد بودجه جاری صرف هزینه های پرسنل می شود و این ساختمان ۹۸ هزار متر مربع است و مخازن آن باید ۲۴ ساعته در دمای ۱۸ درجه مستقر باشند. از سوی دیگر اعضای مراجعه کننده در تالارها باید شرایط آب و هوایی برای آنها فراهم شود. این مهم نیازمند توجه سازمان برنامه و بوجه است.

معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به عزم جدی سازمان در راستای درآمد زایی اشاره کرد و گفت: بودجه مصوب درآمد اختصاصی این سازمان بالغ بر ۷ میلیارد تومان است و تلاش داریم که این رقم به حداقل ۲ برابر ارتقا یابد.

معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی کتابخانه ملی با بیان اینکه فهرست نسخ خطی بالغ بر ۶ هزار نسخه است، گفت: مخازن سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران حداکثر هفت سال دیگر پذیرای منابع فیزیکی خواهند بود.

مظفر پاسدار شیرازی با تشریح برنامه های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اظهار داشت: کتابخانه ملی ایران به عنوان نخستین کتابخانه منطقه آسیای جنوب غربی و دومین کتابخانه بزرگ آسیای جنوبی غربی شناخته شده است و در یک مأموریت فرا ملی حافظ خط و زبان فارسی در جهان محسوب می شود. معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با بیان اینکه پروژه هایی ذیل برنامه تحول سازمان پیش بینی و تدوین شده است، افزود: طرح ملی حمد ایران (حافظه ملی دیجیتال ایران) از جمله این طرح ها بوده که تلاش دارد در مرحله نخست تمامی داده های دستگاه های دولتی را گردآوری و تصویربرداری کند و برای استفاده پژوهشگران و کسب و کارهای نوپا این منابع را تبدیل به متن کند.

وی نظام جامع اسناد الکترونیکی را دیگر برنامه این سازمان عنوان کرد و افزود: تقریباً ۲۰ سال از استقرار اتوماسیون های اداری می گذرد و هنوز کشور نسبت به تعیین تکلیف اسناد الکترونیک تصمیم نگرفته بود که از حدود یک سال و نیم گذشته استانداردهای این مهم استخراج و استارت آن زده شد و در شورای عالی اجرایی فناوری اطلاعات به تصویب رسید. امید است طی یک سال و نیم آینده با تکمیل هفت پروژه بتوان تمامی اسناد الکترونیک کشور را در بستر این شبکه انتقال داد و در نهایت با ساماندهی برای آرشیو این اسناد مورد حفاظت بلند مدت قرار بگیرند.

وی همچنین به پروژه تاسیس مراکز نوآوری سازمان اشاره کرد و گفت: این سازمان به عنوان بزرگترین دارنده منابع فارسی با همکاری معاونت علمی و فناوری و سازمان فناوری اطلاعات سعی دارد اکوسیستم های حوزه محتوا را توسعه دهد. این مهم علاوه بر امکان توسعه استارت آپ های حوزه محتوا موجب می شود منابع سازمان در این زمینه غنی تر شود تا در اختیار پژوهشگران قرار گیرد.

پاسدار شیرازی تصریح کرد: در این زمینه سازمان تفاهم نامه هایی را با معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری و شکوفایی در دست تدوین دارد و امید است مرکز نوآوری سازمان با حمایت های لازم ایجاد شود و به دنبال آن صندوق سرمایه گذاری خطر پذیر برای

ظریفان: کتابخانه های ملی گشاینده گره های اجتماعی جامعه هستند اندیشگاه فهم آینده را تقویت می کند

می کرد، ولی در نسل چهارم دانشگاه ها بر محور مهمی متمرکز است مبنی بر اینکه این دانشگاه نسل چهارم چه مقدار از گره های جوامع در حوزه های محیط زیست، کاهش آلودگی و بیماری ها و ... را کاهش می دهد.

وی تصریح کرد: امروزه به دلیل انفجار اطلاعات، فضای گسترده سایبری و دنیای پیچیده مجازی؛ شعار کتابخانه ها، رفتن به سمت جامعه است و دیگر کتابخانه ها از جمله کتابخانه های ملی نباید بنشینند تا جامعه به سوی آنها بروند، زیرا کتابخانه ها به عنوان بیمارستانهای کاهش آسیب های اجتماعی

نقش آفرینی می کنند. بنابراین هر چه نرخ مطالعه بالاتر رود، متعاقباً نرخ طلاق، نزاع و آلودگی در جوامع پایین می آید.

رئیس اندیشگاه فرهنگی کتابخانه ملی ایران، در مصداقی در زمینه رفتن کتابخانه ها به سمت جامعه؛ به کتابخانه ملی هلند گریزی زد و گفت: مثلاً کشور هلند حدود ۱۷ میلیون جمعیت دارد ولی تعداد اعضای این کتابخانه بالغ بر ۴٫۵ میلیون نفر است و حتی در برنامه چهار ساله خود، رسیدن به عضویت ۱۰ میلیون نفر را جزو اهداف خود دارند. ظریفان ادامه داد: یکی از اهداف کتابخانه ملی هلند، تقویت زبان این کشور است بنابراین بر روی ادبیات خود متمرکز خواهند شد و این مباحث را از دوران کودکی و کودکانها و با بهره گیری از انیمیشن ها پیش می برند. وی خاطرنشان کرد: در همه جای دنیا، تقسیم کار ملی معنای ویژه ای دارد و مسائل ملی هم متعاقباً مسئله جهانی محسوب می شود و کتابخانه های ملی به عنوان حافظ میراث ملی یک جامعه، نقش پررنگی برای باز کردن گره های جوامع برعهده دارند.

رئیس اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با مقایسه دانشگاه های نسل چهارم (دانشگاه های جامعه محور) معتقد است که کتابخانه های ملی نیز به مانند این دانشگاه ها؛ باید گشاینده گره های اجتماعی جامعه باشند، و ی در ادامه به تشریح اهداف و فعالیت های اندیشگاه سازمان پرداخت.

غلامرضا ظریفان - مشاور علمی رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و رئیس اندیشگاه فرهنگی این سازمان در تشریح اهداف و فعالیت های اندیشگاه، گفت: اندیشگاه پلی

ارتباطی برای معرفی توانمندی های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اندیش ورزان و آحاد جامعه است و از آن سو نیز نخبگان می توانند با استفاده از فضا و فرصت اندیشگاه سازمان، در سطوح مختلف تخصصی و عام جلسات خود در حوزه های گفتگویی و نقد کتاب را برگزار کنند.

وی افزود: یکی از اهداف اندیشگاه کمک کردن به فهم آینده است یعنی به جای اینکه منتظر باشیم، به آینده پرتاب شویم، بتوانیم آینده مان را بسازیم. براین اساس اندیشگاه کمک می کند تا پای نخبگان به کتابخانه ملی باز شود. مشاور رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران ادامه داد: اندیشگاه باید پاتوق اندیش ورزان شود و تصویر سازی آینده یکی از اهداف اندیشگاه خواهد بود و با بهره گیری از تجربه بشری و مباحث بومی باید به سمت فرهیخته کردن جامعه پیش رویم. ظریفان در تشریح مقایسه دانشگاه های نسل اول و نسل چهارم عنوان کرد: نسل اول دانشگاه ها بر محور آموزش متمرکز بود، نسل دوم دانشگاه ها بر پژوهش تاکید داشت و نسل سوم بر محور کارآفرینی تمرکز

برپایی نمایشگاهی از آثار کودکان کار در کتابخانه ملی ایران

مدیرکل اطلاع رسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران از برپایی نمایشگاهی از آثار کودکان کار که در کارگاه های نقاشی این سازمان خلق شده اند خبر داد.

رضا شهرابی گفت: بر اساس برنامه های پیش بینی شده قرار است در مناسبت های مختلف با دعوت از کودکان کار و کودکان بد سرپرست نقاشی های این کودکان جمع آوری و در نهایت نمایشگاهی از این آثار برپا شود.

مدیرکل اطلاع رسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با بیان اینکه تاکنون تعداد ۵۰ نقاشی توسط این کودکان جمع آوری شده است، افزود: همه ساله برنامه های متنوع و جذابی برای گروه سنی کودک و نوجوان به بهانه ها و مناسبت های مختلف از جمله روز جهانی کودک، هفته کتاب، شب یلدا، عید نوروز و ... در کتابخانه ملی ایران برگزار می شود.

وی تصریح کرد: بر همین اساس در پایان سال جاری آثاری منتخب از میان نقاشی های جمع آوری شده کودکان کار که در کارگاه های نقاشی این سازمان با موضوع «کتابخانه محلی امن برای کودکان» به تصویر درآمده اند، در نمایشگاهی با حضور فعالان حوزه کودک به نمایش در خواهد آمد.

شهرابی اضافه کرد: در تمامی این مراسم ها از کودکان کار، کودکان بدسرپرست و نیز آن دسته از کودکانی که توسط NGO ها نگهداری می شوند برای حضور و بهره مندی آنان دعوت می شود.

گفت: برنامه آتی در نظر گرفته شده مربوط به روز جهانی کودک و هفته کتاب می شود که در همراه سالجاری برگزار خواهد شد. وی به برپایی جشن تیرگان در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اشاره و خاطرنشان کرد: تیرگان یک جشن ملی است و مخاطب این برنامه در کتابخانه ملی فرزندان اعضا و همکاران کتابخانه و کودکان کار (مدرسه صبح رویش) بودند که برنامه های آموزشی و سرگرمی برای کودکان به اجرا درآمد و در نهایت تندیس به رسم یاد بود از سوی کودکان کار به کتابخانه ملی اهداء شد.

وی آشنایی کودکان با فضای کتابخانه و نهادینه کردن فرهنگ کتابخوانی را از جمله علل عمده این امر برشمرد و گفت: اینکه پای کودکان کار به فضایی مانند کتابخانه ملی باز شود برای ما از ارزش و اهمیت بالایی برخوردار بوده چرا که زمینه ساز آشنایی آنان با محیط کتابخانه را بخوبی فراهم می آورد و در رشد فکری کودکان موثر خواهد بود.

مدیر اطلاع رسانی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اشاره به استقبال بی نظیر از کارگاه های آموزشی «کودکان فیلسوف» و «شاهنامه خوانی»،

بازیابی هویت اصیل و کهن مردم ایران با تاسیس «موزه کتاب و میراث مستند ایران»

□ بهروز خرم | مدیر اداره «موزه و یادمان‌ها» در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

موضوع است؛ اهل علم و اطلاع کسب فایده‌ی و کشف سری می‌کنند و از احوال و اوضاع هر زمان و صنایع و حرف آن و رسوم و آداب معمول آن ایام و عادات و طرایف آن با خبر می‌شوند و می‌توان گفت که موزه مقیاس شعور و میزان عقول و درجه افهام اصناف است. مشکلات لاینحل در اینجا حل می‌شود و بر معلومات تاریخی شهود اقامه می‌نماید، این است که موزه همایونی خزینه‌ای است مشحون به زواهر و جواهر گرانبها و ظرایف و نفایس، آثار جلیله علمی و مهمات جریمه قدیم و آلات و ادوات متنوعه و مصنوعات ازمنه سالفه و نتایج خیالات حکمای بزرگوار و تماثیل و تصاویر نگارنده‌های بی‌مثل و مانند روزگار، پرده‌های نقاشی، کار نقاش‌های مشهور و حاصل صنایع کارخانه‌های معروف و ظروف ممتاز و مسکوکات قدیم با صور سلاطین معظم ایران و... به علاوه تزئینات لایفه بسیار و محصولات رایقه بی‌شمار که هریک در عالم وهم و درایت و حوزه اطلاع و بصیرت گوهری است بی‌بدیل و در نفاست امتیاز ضرب‌المثل.

در میان تمامی توصیفات، تعاریف و شناسه آثار و دستاوردهای بشر، ایجاد فضایی اختصاصی و متمرکز برای نمایش میراث مکتوب و مستند ملی در ایران ضروری می‌نمود، کتاب در ایران قدمتی بالابند دارد؛ چنان‌که کهن‌ترین اسناد پیدایش کتاب - و نه کتابت - را به دوران هخامنشیان نسبت می‌دهند. سازمان اسناد و کتابخانه ملی در راستای رسالت میراث‌داری، صیانت و معرفی ظرفیت بی‌بدیل و گنجینه‌ی غنی اسناد، نسخ خطی، نشریات، نفایس چاپی و دیداری - شنیداری «موزه کتاب و میراث مستند ایران» را ایجاد کرد؛ تا بستری باشد برای الهام بخشی و بازیابی هویت اصیل و کهن مردمان این مرز و بوم. امید که موثر افتد.

مجموعه‌سازی در آدمی فطری است و ذوق و سلیقه در گردآوری، بی‌شک همواره همراه او خواهد بود. موزه‌ها که امروزه پشتوانه تاریخ، فرهنگ، سرمایه و سیاست برای بشر محسوب می‌شوند؛ در نخستین گام‌های شکل‌گیری، همجوار و همراه کتابخانه‌ها پدیدار شدند.

شاهد مثال در ایران نیز عبدالحسین خان سپهر که در مرآت الوقایع مظفری آورده است: «اعلی‌حضرت همایونی به جهت کمال میلی که به علم و دانش دارد، از آن وقت که به طهران تشریف آورد، در ترقی کتابخانه سلطنتی سعی کرد.

اگرچه کتابخانه سلطنتی از سابق بود، لکن شاه از هنگام جلوس هرروزه کتاب بر آن افزود و چون فضایی مملکت میل او به کتاب دیدند، کتاب‌های تاریخی و علمی به نام مبارکش نوشتند و تقدیم داشتند، از جمله خود نویسنده این کتاب مستطاب قریب پانزده، شانزده کتاب به نام همایونش به اختتام رسانیدم. می‌توان گفت امروزه کتابخانه سلطنتی یا کتابخانه‌های فرنگ برابری دارد. سه کتابخانه دارد یکی در اطاق موزه، یکی در عمارت مخصوص، یکی در حرمرسا».

museum از اوایل قرن هجدهم میلادی در زبان انگلیسی به معنای «اتاق مطالعه» یا «کتابخانه شخصی» به کار می‌رفت. اکنون با گذشت بیش از یک سده از گشایش نخستین موزه

ایرانی در دوره قاجار، ایجاد موزه‌های تخصصی با رویکردهای هنری، تاریخی، علمی، مردم‌شناسی و... اهمیت و سرعت بیشتری پیدا کرده است.

اعتمادالسلطنه در روزنامه شرف در سال ۱۳۰۰ قمری در توصیف موزه می‌نویسد: «موزه به اصطلاح اهالی فرنگ، عبارت از مکان و محلی که مخزن آثار قدیم و اشیاء بدیعه و نفایس و مستظرفات دنیا است و از هر تحفه و یادگاری که در آن مخزون و

نمایش عکس‌های قاجاری حرم امام رضا(ع) در موزه کتاب و میراث مستند

□ موزه کتاب و میراث مستند سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، به مناسبت آغاز دهه کرامت و میلاد دو اختر تابناک آسمان امامت و ولایت، حضرت معصومه (س) و حضرت امام رضا (ع)،

نمایشگاه «عکس‌های قاجاری حرم رضوی» را برپا کرده است. در این نمایشگاه ۱۹ عکس سیاه و سفید از حرم مطهر حضرت ثامن‌الحجج علی بن موسی‌الرضا (ع) به نمایش درآمده است.

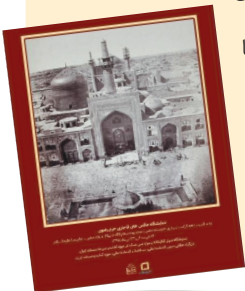
در این آثار که از مجموعه آلبوم‌خانه کاخ گلستان برگزیده شده؛ موضوعاتی چون دورنمای حرم مطهر، ایوان عباسی، ایوان طلای نادری، شبستان، ایوان مسجد گوهرشاد و دورنمای شهر مشهد مقدس سوژه لنز عکاسان آن دوران بوده است.

عکاسان نامدار دوره قاجار هم چون عبدالله قاجار و ابوالقاسم بن میرزا محمدتقی نوری این آثار را از خود به یادگار گذاشته‌اند.

عکس‌های بازسازی گلدسته‌های حرم مطهر در دوره قاجار و عکس ایوان نو که در دوره فتح‌علی‌شاه قاجار احداث شده بود؛ نیز از جمله تصاویر جالب توجه در این

نمایشگاه است.

این نمایشگاه که به مناسبت دهه کرامت و با همکاری مشترک موزه ملی ملک و موزه کتاب و میراث مستند ایران برگزار شده است؛ از ۱۳ تا ۲۳ تیرماه در ورودی موزه کتاب و میراث مستند ایران واقع در ساختمان کتابخانه ملی ایران میزبان مخاطبین بود.

ساماندهی و تکمیل مجموعه تمبرهای نوروزی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

□ موزه کتاب و میراث مستند کتابخانه ملی ایران طی فرآیند ساماندهی و تکمیل مجموعه تمبرهای نوروزی، اقدام به تهیه و تنظیم شناسنامه برای ۳۵ دوره تمبر، پاسپارتو و آلبوم‌سازی کرد.

موزه کتاب و میراث مستند کتابخانه ملی ایران، با برگزاری «مجموعه نمایشگاه‌های نوروز ۹۸» به ساماندهی مجموعه تمبرهای نوروزی سازمان مبادرت کرد.

در این راستا، این موزه با توجه به موجودی تمبرهای مربوط به نوروز در مخزن منابع غیرکتابی و بررسی نواقص مجموعه آثار، اقدام به پژوهش در تاریخچه چاپ تمبر نوروزی در ایران، تهیه و تنظیم شناسنامه برای ۳۵ دوره تمبر، پاسپارتو و آلبوم‌سازی با استفاده از مقوای بدون اسید و در نهایت، تکمیل دوره‌های ناقص این مجموعه که توسط یک مجموعه‌دار خصوصی حوزه تمبر به سازمان اهداء شد، کرده است.

پیش از این طراحی و انتشار تمبر جشن جهانی نوروز ۱۳۹۸ با اقتباس از نگاره‌ی نسخه‌ای خطی در همکاری مشترک موزه کتاب و میراث مستند

ایران، موزه پست و ارتباطات و شورای عالی تمبر صورت گرفته بود. این تمبر برای نخستین بار از آثار نفیس موجود در مخازن کتابخانه ملی چاپ و در کشورهای دوازده‌گانه دارای سنت نوروزی منتشر شد. این تمبر زیبا به عنوان پنجاه و پنجمین تمبر نوروزی کشورهای عضو با مینیاتوری از نسخه خطی دیوان حافظ شیرازی به خط سلطانعلی مشهدی زینت یافته است.

میزبانی اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی از «دوشنبه‌های عدالت»

فضیلت‌ها داشت و شما اگر سه فضیلت مهم شجاعت، خویشتنداری و فراست را داشتید تازه شایسته دارا بودن صفت عدالت می‌بودید. بحث عدالت در حوزه اقتصاد نیز حرف از عدالت توزیعی و جبرانی می‌کند و به حوزه‌های دیگر هم ورود می‌کند اما همه اینها که گفتم تنها در حوزه رابطه انسان با انسان بود. بهشتی افزود: از حدود پنجاه سال پیش مفهوم عدالت بین انسان و طبیعت نیز مطرح شده است. درواقع این موضوع وقتی مطرح شد که طبیعت از بدهات خارج گشت و با بحران روبرو شد. وقتی چیزی از بدهات خود خارج می‌شود و چیستی و ماهیتش مورد سؤال قرار می‌گیرد تبدیل به یک امر فلسفی می‌شود. در بحث توسعه نیز دو موضوع مطرح است: توسعه و رفاه. این دو با هم فرق دارند. سعادت یا روح خوب داشتن جای خود را به رفاه یا غلبه جنبه‌های ماده داده و رابطه ما با طبیعت به بهره‌گیری صرف برای رفاه تغییر کرد چون به نظر می‌رسید هر چه از این منبع برداشت کنیم به مشکلی برنخواهیم خورد و هر چه تولید و انباشته کنیم ضرری به طبیعت وارد نخواهد آمد.»

نشست‌های «دوشنبه‌های عدالت» هر هفته از ساعت ۱۵ الی ۱۷ در اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار خواهد شد.

نخستین جلسه از سلسله نشست‌های «دوشنبه‌های عدالت» در اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی برگزار شد. سیدمحمدرضا حسینی بهشتی در نخستین نشست «دوشنبه‌های عدالت» با موضوع «مفهوم و چرایی عدالت» به ایراد سخنرانی پرداخت. بهشتی در این نشست درباره مفهوم عدالت و توسعه سخن گفت و به بررسی تاریخی این دو مفهوم در حوزه فلسفه پرداخت. او گفت: بحث عدالت بسیار بحث قدیمی و سابقه‌داری است و پیش از فلسفه قدمتش حتی به اسطوره هم کشیده می‌شود اما بحث توسعه به صد و پنجاه سال پیش باز می‌گردد. وی با اشاره به اسطوره دیکه در یونان باستان که خدای عدالت است و حضور پررنگش در داستان آفرینش انسان به بررسی مفهوم عدالت در جایگاه اسطوره پرداخت و در ادامه اظهار داشت: در حوزه فلسفه عملی سقراط نخستین کسی بود که فلسفه را به درون خانه‌ها برد و از امور انسانی پرسید. او بهترین بودن برای انسان را مطرح کرد و در دایره فضیلت‌ها بحث عدالت برای اولین بار به شکل جدی مطرح شد. در حوزه اخلاق عدالت جایگاه خاصی بین

عدالت بین نسلی یعنی نفت برای آیندگان پس انداز شود

استاد دانشگاه علامه طباطبایی با تبیین اصول عدالت درون نسلی و بین نسلی گفت: عدالت درون نسلی به معنای این است که محرومترین افراد جامعه باید دارای بیشترین برخورداری بوده و عدالت بین نسلی نیز به معنای این است که ساکنان با اصل پس انداز عادلانه باشد یعنی محصولی به‌مانند نفت باید برای آیندگان پس انداز شود. سیروس امیدوار در سومین نشست «دوشنبه‌های عدالت» با موضوع «بررسی تطبیقی نظریه عدالت رالز با نظریه عدالت مطلوب گرا» اظهار کرد: برای فایده‌گرای ترجمه‌های مختلفی شده است، ولی در اقتصاد به تعریف مطلوب گرایی معنا شده است. وی با اشاره به اینکه در ذهن ما - عناصری از هر دو نظریه عدالت رالز و عدالت مطلوب گرا وجود دارد و به نوعی پیرو هر دو نظریه نیز هستیم، ادامه داد: زیرا این نظریه‌ها قلمروی گسترده‌ای دارند و رد پای آنها تا منشور ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز می‌توان جستجو کرد. این استاد دانشگاه علامه طباطبایی تصریح کرد: رالز عنوان می‌کند که نظریه او برگرفته از نظریه کانت است ولی با این وجود معتقد است که نظریه او با نظریه عدالت مطلوب گرا ناسازگار است. امیدوار با اشاره به اینکه نهادها به منزله قواعد بازی جاری در یک جامعه هستند، گفت: بنابراین تبیین انتظار نهایی بازیکنان از نهادهای اجتماعی به معنای شکل دادن به یک نظام ارزش سازگار است. وی در توضیح شاخص‌های حکمرانی خوب براساس پیشنهاد بانک جهانی به برخی مصادیق آن پرداخت و افزود: مثلاً در بند اول باید صدای اعتراض مردم شنیده شود و حکومت نیز پاسخ دهد و در بند دوم نیز باید ثبات سیاسی و عدم خشونت حکمفرما باشد. این استاد دانشگاه علامه طباطبایی در تشریح طبقه بندی پیشنهادی برای اهداف نهایی بازیکنان براساس نظریه عدالت عنوان کرد: در این طبقه بندی عدالت به مثابه حداکثر سازی مجموع مطلوبیت‌های افراد یک جامعه که ریشه در اندیشه‌های «جرمی بنتام» دارد معنا می‌شود ولی در عدالت به مثابه انصاف «جان رالز»؛ این عدالت ریشه در اندیشه‌های «ایمانوئل کانت» دارد. امیدوار با تبیین اصول عدالت درون نسلی و بین نسلی خاطرنشان کرد: عدالت درون نسلی به معنای این است که محرومترین افراد جامعه باید دارای بیشترین برخورداری بوده و عدالت بین نسلی نیز به معنای این است که ساکنان با اصل پس انداز عادلانه باشد مثلاً محصولی به‌مانند نفت باید برای آیندگان پس انداز شود.

تحقق جامعه اخلاقی منوط به استواری عدالت در نهادهای آن کشور است

یک استاد دانشگاه و پژوهشگر فلسفه سیاسی گفت: اگر در جامعه ای مردم زیاد عصبانی می‌شوند به معنای آن است که روحیه عدالت پذیری آن جامعه کم شده است زیرا نهادهای اقتصادی، سیاسی، پارلمان و قضایی آن کمتر عدالت محور هستند. حسین هوشمند در دومین نشست دوشنبه‌های عدالت با موضوع «به سوی یک نظریه رالزی درباره توسعه پایدار» در اندیشگاه کتابخانه ملی به تشریح چهار نظریه رالزی پرداخت. وی با اشاره به جمله «جرمی بنتام» پدر فایده گرایی عنوان کرد: او می‌گوید نمی‌توان هیچ حق فردی را به خاطر حقوق جامعه ملغی کرد، البته یک طنزی نیز در این باره وجود دارد مبنی بر اینکه همین فایده گراها به فقر حساس هستند و دولت‌ها را ملزم به داشتن برنامه‌های حمایتی می‌کنند ولی آنقدر که به فقر توجه دارند به عدالت بی توجه هستند. وی با تشریح نظریه‌های عدالت رالز عنوان کرد: رالز در نظریه عدالت می‌نویسد، عدالت نخستین فضیلت برای نهادهای اجتماعی است، همچنان که حقیقت برای نظام تفکر؛ عدالت از نظر رالز مقدم بر خوشبختی است. خوشی و کامیابی آنگاه به‌عنوان یک ارزش مثبت تلقی می‌شود که عادلانه بودن آن محرز باشد. عدالت چارچوبی است که افراد مختلف در آن فرصت پی گرفتن آمال و ارزش‌های مورد نظر خود را پیدا می‌کنند. این استاد رشته دین و فلسفه اخلاق تطبیقی خاطرنشان کرد: جامعه اخلاقی منوط به استواری عدالت در نهادهای آن جامعه است بطوریکه اگر در جامعه ای مردم زیاد عصبانی می‌شوند به معنای آن است که روحیه عدالت پذیری آن جامعه کم شده است زیرا نهادهای اقتصادی، سیاسی، پارلمان و قضایی آن کمتر عدالت محور هستند بنابراین در کشورهای موفق در زمینه عدالت، افراد آن جامعه قدیس نیستند بلکه نهادهای آن جامعه به عدالت رفتار کردند که باعث شده است مردم نیز احترام به یکدیگر را بیاموزند.

جلسه نقد و بررسی مجموعه کتاب‌های «قوانین مغز»:

اینشتین معتقد بود اتم را می‌شود شکافت ولی بینش مردم را به راحتی نمی‌توان تغییر داد

اطلاعات این کتاب به ما کمک می‌کند که با خودمان آشتی کنیم. دولت‌آبادی نیز گفت: پرفسور مدینا استاد دانشگاه سیاتل بوده که دانشگاه بسیار معتبری است. این کتاب‌ها نوعی داستانند و ترجمه بسیار خوبی از آنها شده است. دقت ترجمه خانم احمدی از این کتاب‌ها بسیار قابل تقدیر است و پرسش‌هایی کلیدی را پاسخ می‌دهد. نجل رحیم نیز درباره این کتاب اظهار داشت: ما امروز مشکلات بسیاری در عرصه ترجمه داریم. در واقع ترجمه‌ها بسیار بد انجام می‌شود و این تبدیل به یک معضل بزرگ شده است. مترجم‌های بد عموماً کتاب‌های مهمی هم انتخاب می‌کنند و وقتی یک کتاب خوب بد ترجمه می‌شود اثر می‌میرد. اما خوشبختانه از این سه کتاب ترجمه خوبی صورت گرفته است. نویسنده این کتاب به سادگی پیچیده‌ترین مسائل علمی را توضیح داده است و این موضوع نیازمند یک نوع بینش خاص است.

در جلسه نقد و بررسی مجموعه کتاب‌های «قوانین مغز» ضمن مقایسه خواندن کتاب با خوردن فست‌فود، به مشکلات موجود در عرصه ترجمه اشاره و گفته شد که مترجم‌های بد عموماً کتاب‌های مهمی را انتخاب می‌کنند و وقتی یک کتاب خوب بد ترجمه می‌شود اثر می‌میرد.

جلسه نقد و بررسی مجموعه کتاب‌های «قوانین مغز» نوشته جان مدینا به همت اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با همکاری ستاد علوم شناختی و با حضور زهره احمدی مترجم کتاب، عبدالرحمن نجل رحیم، حسن عشایری و شیوا دولت‌آبادی برگزار شد. احمدی درباره ترجمه این کتاب گفت: این اثر درباره علوم شناختی است که علم بسیار نوپایی در سراسر جهان بوده و به مطالعه مغز و کاربرد آن در زندگی انسان می‌پردازد. در واقع از یک طرف با مغز انسان سرو کار دارد که شگفت‌زده‌ترین پدیده عالم هستی است و از طرف دیگر پیگیر ارتباطی است که با انسان دارد. در این سه کتاب هم به این موضوع پرداخته شده و به نوعی می‌توان گفت که مغز فرمانده کل قوای ماست. وی افزود: نکته دیگری که خیلی برای من جالب بود مسئله انعطاف‌پذیری مغز بود. این که ما هم می‌توانیم به مغز دستور دهیم. مغز می‌تواند خودش را با محیط وفق دهد و ما می‌توانیم از این قابلیت مغز به خوبی استفاده کنیم. یعنی عاداتمان را تغییر دهیم و شیوه‌های جدیدی را به او ارائه دهیم. نویسنده این کتاب مطالب پیچیده را به زبانی ساده و شیوا نوشته و آخرین پژوهش‌ها را در این زمینه مطرح کرده است. در ادامه عشایری اظهار داشت: حسن این کتاب‌ها این است که بینش را تغییر می‌دهد. کسی که حتی با مطالعات غیرروانشناسی به این کتاب‌ها رجوع کند بینشش عوض می‌شود. اینشتین می‌گوید اتم را می‌شود شکافت ولی بینش مردم را نمی‌شود به راحتی تغییر داد. این زبان ساده مساوی سطحی بودن نیست، خواندن زحمت دارد. مثل تلویزیون و... فست‌فود نیست. خواندن نیم‌کره مغز را فعال می‌کند. ما روز به روز داریم از خود بیگانه‌تری شویم و در این انفجار و آلودگی

یادداشت

نقش سازمان اسناد و کتابخانه ملی در پاسداشت حافظه ملی، منطقه‌ای و جهانی

اگرچه در برخی از کتابخانه‌ها مواد آرشیوی نیز نگهداری می‌شود، اما وظیفه اصلی کتابخانه‌ها، حفظ مجموعه کتاب و سایر مواد چاپی و آماده‌سازی آنها برای استفاده کاربران است. همچنین با اینکه در موزه‌ها کتاب و سایر منابع چاپی و اسناد یافت می‌شود، اما وظیفه اصلی موزه، حفاظت از آثار و اشیاء باستانی، هنری و به‌ویژه «به نمایش گذاردن آنها به منظور بررسی و بهره‌وری معنوی» است.

اگر این تقسیم‌بندی را بپذیریم آن‌گاه به این واقعیت می‌رسیم که سازمان اسناد و کتابخانه ملی، به مثابه کتابخانه ملی و آرشیو ملی ایران، دو گروه (از سه گروه) دستاوردهای دانش، فن و هنر ایران و ایرانی را در مجموعه‌های خود گرد آورده و خواهد آورد. (این امر خود وظیفه خطیر دیگری را برای سازمان پدید آورده است: دوبرابر شدن منابع، انتظار دو برابر شدن کمی و کیفی ارائه خدمات را در پی داشته اما ظاهراً این خواسته محقق نشده است. به نظر می‌رسد چالش اصلی در این مسیر محدودیت‌های ارائه خدمات در محل است. تغییر روش‌های اطلاع‌رسانی و برداشته شدن نیاز مراجعه حضوری برای دریافت خدمات وابسته به تغییر قواعد و قوانین موجود حق مولف و کتابهای دیجیتال به نفع کاربران کتابخانه، با در نظر داشت حقوق مولفان و مصنفان از یک سو و از سوی دیگر بهینه‌سازی سامانه‌های مربوط در سازمان، از راه‌های برون رفت از این چالش است). از موضوع اصلی دور نشویم؛ وجود منابع کتابخانه‌ای و مواد آرشیوی بی‌نظیر در سازمان اسناد و کتابخانه ملی، این سازمان را در زمره غنی‌ترین نهادهای فرهنگی منطقه قرار داده است. برخی از این منابع و مواد و آثار در دنیا نظیر نداشته و قابلیت ثبت در حافظه جهانی را دارند. این امر خود بر نقش و اهمیت تلاش‌های این سازمان در معرفی آثار قابل ثبت در حافظه ملی، منطقه‌ای و جهانی می‌افزاید.

نهادهای فرهنگی به‌ویژه آنها که دستاوردهای دانش، فن و هنر پیشینیان را گردآوری می‌کنند را می‌توان کانون اصلی حفاظت از میراث ملی، منطقه‌ای و جهانی دانست. در همه کشورها معمولاً سه نهاد اصلی هستند که دستاوردهای دانش، فن و هنر پیشینیان را (در قالب منقول) نگهداری می‌کنند: آرشیو ملی، کتابخانه ملی و موزه ملی. به دیگر سخن، قسمت اصلی میراث مستند و مکتوب هر کشور در آرشیو ملی، کتابخانه ملی و موزه ملی آن کشور گردآوری و برای استفاده نسل معاصر و نسل‌های آتی نگهداری می‌شود.

در ساده‌ترین تعریف برای نشان دادن کارکردهای این سه نهاد گاه گفته می‌شود: کتابخانه، انتشارات، آرشیو، اسناد؛ و موزه‌ها، آثار و اشیاء (مصنوعات) را نگهداری می‌کنند. البته نیک می‌دانیم که مؤسسات آرشیوی در مجموعه‌های خود کتاب‌های زیادی دارند و برخی کتابخانه‌ها؛ اسناد، و برخی موزه‌ها اسناد و نسخ خطی را نگهداری می‌کنند. حتی گاه می‌توان اشیاء تاریخی را در برخی کتابخانه‌ها و آرشیوها یافت.

گرچه آرشیو دارای کتاب و نشریه (و در مواردی اشیاء تاریخی) است اما وظیفه اصلی آرشیوها: ارزشیابی، انتقال سوابق واجد ارزش، تنظیم و توصیف، حفاظت و نگهداری و ارائه اسناد به کاربران است. همچنین

□ غلامرضا عزیزی
عضو هیئت علمی و رئیس پژوهشگاه
اسناد سازمان اسناد و کتابخانه ملی

آداب غذایی دربار صفوی با همکاری کتابخانه ملی ایران معرفی می شود

نخستین نمایشگاه «آداب سفره و مهمان پذیری دربار صفوی» با همکاری کتابخانه ملی ایران و با هدف احیاء و بازسازی ارزش‌ها و میراث رو به زوال برگزار می شود. نخستین نمایشگاه کارآفرینی فرهنگی با عنوان «آداب سفره و مهمان‌پذیری دربار صفوی» به همت دانشگاه هنر و با همکاری سازمان اسناد و کتابخانه ملی (مدیریت مرکزی اصفهان) برگزار شد. این نمایشگاه برای اولین بار در سطح کشور با هدف کارآفرینی در عرصه فرهنگ و هنر و استفاده از رویکردهای خلاقانه برپا خواهد شد و سعی در احیاء، بازسازی و اشاعه ارزش‌ها و میراث رو به زوال و فراموشی دارد. معرفی فرهنگ غذایی و رسوم‌پذیری در دربار ایران در دوره صفویه در این نمایشگاه مورد توجه قرار گرفته است. فرهنگ غذایی مجموعه ای از آداب و رسوم خوردن، نوع پخت و چگونگی غذاها و شیوه خوردن آن و برخی موارد دیگر است که در هر کشور و ناحیه‌ای متناسب با محیط جغرافیایی و فرهنگ آن شکل می‌گیرد و از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود. به نظر می‌رسد از این ذخیره فرهنگی رد پای مشهودی را نمی‌توان در فرهنگ غذایی امروزه با نام «فرهنگ غذایی صفوی» پیدا کرد.

[] []

انتشار جلد ۶۲ «فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی ایران»

انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، جلد ۶۲ «فهرست نسخ خطی سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» را در ۵۴۴ صفحه چاپ و روانه بازار نشر کرد. تحقیق و تألیف این فهرست را «فرزانه آب‌پور» انجام داده است. با انتشار این فهرست تعداد فهرست‌های نسخه‌های خطی منتشر شده کتابخانه ملی ایران به ۴۳ جلد رسید. در این فهرست ۳۰۰ نسخه خطی فارسی و عربی (از شماره ۲۱۱۰۱ تا ۲۱۴۰۰) از گنجینه نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران معرفی شده است. در تهیه این فهرست، از قواعد استاندارد فهرست‌نویسی برای یکدست‌سازی اطلاعات نسخه‌های خطی استفاده شده و این اطلاعات در دو بخش کتابشناسی و نسخه‌شناسی ارائه شده است.

دکتر فریبرز خسروی:

موزه‌هایی به نام کتابخانه‌ها

آینده کتابخانه‌ها در عرصه دیجیتال

دنیا به تدریجاً همه چیز را وابسته به ساختارهای دیجیتال و نرم افزاری کرده و فضای فکری و دانشی را در گیکابایت و ترابایت خلاصه می‌کند، حتماً صاحبان آن به تن شغل شریف کتابداری و کتابخانه‌ها نیز خورده است. حالا در این دنیای دیجیتال یک سوال جدی مطرح می‌شود که چه مقدار دنیای پرسرعت دیجیتال سازی، دنیای آرام کتابداری و کتابخانه‌ها را دچار تلاطم خواهد کرد.

برای دریافت این سوال و برخی سوالات دیگر به سراغ فریبرز خسروی - معاون کتابخانه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران رفته ایم. او که از موسفیدان و معلمان علم کتابداری است و همواره دستی در مدیریت اجرایی عرصه کتاب داشته به تشریح چالش و فرصت‌های آینده کتابخانه‌ها در عرصه دیجیتال پرداخته است.

در ادامه از نظر شما نیز می‌گذرد آنچه با دکتر فریبرز خسروی گفتیم و شنیدیم.

در گذشته برای کارهای بانکی باید روند طولانی طی می‌شد و اکنون برای این حواله بانکی شما کار ۱۰ نفر را یک نفره انجام می‌دهید، مصرف‌کننده مولد یعنی همین؛

ظهور این پدیده‌های نوین بسیاری از نهادها و بسیاری از کارکردهای نهادها را دچار تحول عمیق می‌کند، ولی افراد کمی مقاومت می‌کنند ولی واقعاً این موارد رخ خواهد داد.

با آنکه یک کتابدارم و معلم کتابداری هستم و مانند بسیاری از همکارانم باید از ماندگاری کتاب در شکل کاغذی آن دفاع کنم و در منقبت آن بپردازم اما می‌گویم کتاب و مطبوعات کاغذی در حال رنگ باختن است و در سالهای آینده شاهد افول بیشترین فرم از انتشار خواهیم بود. کارکرد و شکل کتابخانه‌ها و مراکز آرشویی تغییر اساسی خواهد کرد.

آیا کتابخانه‌ها دچار سکون فضای موزه‌ای می‌شوند و این عارضه در صورت تأیید فقط مختص کتابخانه‌های ایران است و یا کتابخانه‌های جهان سریعتر دچار این اتفاق می‌شوند؟

سه سال پیش بازدید داشتم از کتابخانه کنگره آمریکا و کتابخانه عمومی نیویورک که از بزرگترین کتابخانه‌های دنیا به حساب می‌آیند، کتابداران آنجا درددل می‌کردند که شده‌اند موزه! بیشتر بازدیدکننده دارند تا مراجعه‌کننده جدی!

همانطور که کتابهای چاپ سنگی، حالت موزه‌ای و میراثی پیدا کردند کتابهای چاپ سربی نیز نایاب شده‌اند، شک ندارم که چند سال آینده نیز همین کتابهایی که در اطراف ما هستند حالت عتیقه و موزه‌ای پیدا می‌کنند و سرعت تمایل انسان به سمت رسانه‌های جدید بیشتر می‌شود. بنابراین جبر فناوریانه الزام‌های خود را دیکته می‌کند، چه خوشمان بیاید و یا خوشمان نیاید.

تداوم دست فرزندان ما دیگر قلم نیست حتی کیبورد هم نیست بلکه تاج است! یعنی یک بچه سه چهار ساله را می‌بینید عکس می‌اندازد و روتوش می‌کند و برای اقوام خود ارسال می‌کند و این پدیده‌ای تحول آفرین و عظیم است. تداوم چشم این بچه‌ها دیگر کاغذ نیست و تداوم چشم آنها صفحه گوشی هوشمند است و در این گوشی‌ها هم تغییر اساسی رخ خواهد داد!

با این نگاه باید بدانیم که کتاب، کتابخانه، سند و آرشیو در آینده‌ای نه چندان دور دچار تحول اساسی خواهد شد. یک زمانی برای گوش دادن به موسیقی در یک فضای بزرگی که ۵۰۰ نفر جمع می‌شدند مجبور بودند ارکسترسمفونیک بزرگی تشکیل شود که در آن بیست نفر یک ساز را بزنند تا صدا به نفر آخر برسد، چون تکنولوژی منافی وجود نداشت که صدا را تقویت کند،

آقای دکتر برای شروع درباره تأثیر دنیای دیجیتال و عصر شبکه‌های اجتماعی بر کتاب و کتابداری توضیح می‌دهید؟ اینکه دیجیتالی شدن منابع می‌تواند کتاب را تحت تأثیر و دچار افول کند یا خیر؟

ما در عصری به سر می‌بریم که ظاهراً نقطه عطفی در بسیاری از شئون زندگی انسانهاست. وقتی «گوتنبرگ» تلاش‌های ماینینگ آلمان ماشین چاپ را اختراع کرد شاید کمتر کسی فکر می‌کرد که این اختراع باعث تحولات اساسی در مسائل سیاسی و اجتماعی و حتی مسائل خانوادگی شود. نشر گسترده کتاب که ابتدا مورد توجه کلیسا هم قرار گرفته بود آهسته آهسته به منتقد آن تبدیل شد و ظهور مطبوعات بر میزان آگاهی بخشی و اثرگذاری آن افزود. «مک لوهان» آن دوره را کهشان گوتنبرگی نام نهاده و به خوبی عبور فرهنگ جوامع را از فرهنگ شفاهی به فرهنگ مکتوب توضیح داده است.

در سه دهه‌ای که «الوین تافلر» آینده پژوه آمریکایی با همکاری همسرش سه گانه شوک آینده - موج سوم و جابجایی قدرت را خلق کرد، شاید در آن زمان که این کتابها مطالعه می‌شد کمتر جدی گرفته می‌شد. او پیش بینی کرده بود که در آینده اطلاعات و دانایی قدرت است. اگر ما در چین معتقد بود که قدرت سیاسی از لوله تفنگ بر می‌خیزد او اعلام کرد که مفهوم قدرت در حال دگرگونی است و این دوره جدید که محور آن اطلاعات است با خود شکل نوینی از خانواده؛ نحوه کار، عشق، زندگی؛ اقتصاد و سیاست را به ارمان خواهد آورد.

در زمانی که موج سوم ترجمه شده بود و در کلاسهای دانشگاهی توسط بعضی از استادان در مورد آن بحث می‌شد اغلب آن را ایده پردازی‌هایی دور از واقعیت می‌پنداشتند، اما گذر زمان ثابت کرد که بسیاری از آن پیش بینی‌ها عملی شده و حتی شتاب زیادی هم یافته است.

من گمان دارم ورود به دنیای دیجیتال و عصر شبکه‌های اجتماعی و گوشی‌های هوشمند و تغییری که در عرصه ارتباطات فرد با فرد و فرد با جمع و فرهنگی که ایجاد می‌کند بسیاری از زمینه‌ها را متحول خواهد کرد.

«تافلر» در یکی از کتابهایش اصطلاح «مصرف‌کننده مولد» را بکار می‌برد. او پیش بینی می‌کند که در آینده شما فقط مصرف‌کننده نیستی و خود در حین مصرف تولیدکننده هم هستی و واقعاً الان این مسئله شکل گرفته، مثلاً شب هنگام خودتان یک سند بانکی صادر می‌کنید و مبلغی را حواله کرده و رسید آن را دریافت می‌کنید درحالی‌که

خبر کوتاه

دومین هدیه فرهنگی کتابخانه ملی ایران به مناطق سیل زده کشور

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برای دومین بار بیش از ۶ هزار کتاب و نشریه میان جامعه دانش آموزی و محصلین برخی از مناطق سیل زده کشور ارسال کرد.

کتابخانه ملی ایران برای دومین بار اقدام به ارسال هدایای آموزشی میان جامعه دانش آموزی و محصلین برخی از استان های سیل زده کشور کرد. بر این اساس با دستور اشراف بروجردی رییس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، دومین اقدام در ارسال هدایای فرهنگی آموزشی توسط مدیریت مازندران به مناطق سیل زده استان گلستان، شهرستان بندر ترکمن انجام شد. امین الله آزادیان مدیر کتابخانه ملی مازندران، ضمن ابلاغ پیام رییس این سازمان مبنی بر همدردی و همراهی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به واسطه واقعه سیل با مردم استان گلستان به ویژه جامعه دانش آموزی و محصلین آن، گفت: در این نوبت تعداد ۱۰۰۰ نسخه کتاب کمک آموزشی و ۵۰۰۰ نسخه نشریه به مناطق سیل زده برای تحویل آماده است.

فرماندار و رییس کتابخانه های عمومی شهرستان بندر ترکمن ضمن تشکر ویژه از این اقدام نسبت به نیاز مبرم این شهرستان به کتب کمک آموزشی به ویژه برای محصلین پشت کنکور تاکید کرد و گفت: با اقدام ارزشمند سازمان اسناد و کتابخانه ملی در اهداء کتب کمک آموزشی تا حد زیادی این نیاز مرتفع شد.

□□□

عقدنامه های خود را به کتابخانه ملی بفرشید

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران عقدنامه های قدیمی را به عنوان اسناد آرشیوی غیردولتی از خانواده ها خریداری می کند. مجموعه ای از اسناد آرشیوی شامل عقدنامه، عکس و پاکت نامه در جلسه کارگروه ارزیابی و خرید اسناد آرشیوی غیردولتی که در کتابخانه ملی ایران برگزار شد به منظور خرید از مالکان آنها مورد ارزیابی و قیمت گذاری قرار گرفتند. یکصد و بیست و یکم جلسه کارگروه ارزیابی و خرید اسناد آرشیوی غیردولتی با حضور علی زرافشان معاون اسناد سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، دادستان کل دیوان محاسبات کشور و اعضای کارگروه خرید در ساختمان آرشیو این سازمان برگزار شد. در این جلسه ۱۳ مجموعه اسناد شامل عقدنامه، بریده روزنامه، کتابچه، دفترچه، عکس، کارت و پاکت نامه کارشناسی و قیمت گذاری شد.

به یک کتاب و یا مقاله رافع نیاز مراجعه کننده خواهد بود؟ در پردازش و سازماندهی اطلاعات نیز نگاه باید تغییر کند. اگر بخواهیم بحث های پردازش و سازماندهی ماشینی را داشته باشیم باید آگاه باشیم که در تشخیص متن، در انتصاب واژگان، در لیبل گذاری متون، نهایتاً در ایجاد فراداده ها از پدیده های نوین نظیر هوش مصنوعی و داده کاوی چگونه باید بهره مند شویم.

پدیده های نوین در ذخیره و نحوه اطلاع رسانی نیز تغییرات اساسی پدید می آورند. شاید شکل نوین اطلاعات نیازی به مکان های وسیع نداشته باشد اما نگهداری و اطلاع رسانی از این اطلاعات نیز پرخرج و خطیر است. تصور رایج این است که ذخیره گاه های دیجیتال ارزان و به راحتی در دسترس خواهند بود. درحالی که اگر بخواهیم مثلاً یک ترابایت اطلاعات را حفظ کنیم و از آنها سرویس بدهیم بحث های امنیتی و مهاجرت این اطلاعات بسیار هزینه بر خواهد بود. با تمام این احوال به نظری می رسد که ساختمان کتابخانه ها «کوچک و کوچکتر» خواهند شد و کتابخانه های ملی نیز در آینده می توانند حتی قالب موزه ای پیدا کنند.

■ به عنوان نکته پایانی اگر مطلبی است بفرمایید؟

نکته آخر بحث اطلاع رسانی است. اشکال نوین اطلاعات و پردازش آنها شکل و نوع اطلاع رسانی را نیز متحول خواهد کرد.

وقتی با ایدی و پسورد خودتات در گوگل جستجو می کنی بعد از چهار ماه سیستم سمت و سوی جستجوی های شما را تا حدی شناسایی کرده است. لذا یک واژه را بنده جستجو می کنم و یک جواب می آید و شما جستجو می کنید یک پاسخ دیگری می آید، چرا؟ چون شما را شناخته و برایتان یک درخت معرفتی ترسیم کرده است، بنابراین برای بنده که در حوزه کتاب و کتابداری کار می کنم و برای فرد دیگری که

در حوزه معماری است درخواه های جداگانه ای تعریف می شود و پیشنهادها بر اساس آن ارائه می شود.

کتابخانه های هوشمند نیز لاجرم باید به شناسایی مراجعان مبادرت ورزند و هم در تحلیل محتوای منابع خود غیر خطی عمل کنند. ما الان به صورت خطی اطلاع رسانی می کنیم یعنی اینکه شما درباره فردوسی جستجو می کنید لیستی از ۵۰ کتاب، ۶ پایان نامه و ۷ مقاله نشان داده می شود ولی نظام های نوین و هوشمند می آیند این موارد را تلفیق کرده و تولید دانش جدید می کنند و حتی پیشنهاد می دهند که این کاری که دارید انجام می دهید می توانید از این مسیر عبور کرده تا نتیجه بگیرید.

■ با این تفاسیر کتابخانه ها باید کارکرد خود را تغییر دهند؟

خلاصه کلام اینکه جبر فناورانه الزاماتی را دیکته می کند. چه بخواهیم و چه نخواهیم به سمت تغییر کارکردهای کتابخانه ها و مراکز آرشیوی و همچنین تغییر وظایف کتابداران و آرشیویست ها در حرکت هستیم. رفتار اطلاع یابی و نیازهای مراجعه کنندگان نیز در حال تغییر است؛ موفق آتانی خواهند بود که بجای مقاومت در برابر تغییر به استقبال آن بروند.

بعدها که تکنولوژی پدید آمد، آهسته آهسته آن نوع نگاه فقط حالت تشریفاتی و سنتی پیدا کرد و انواع نوینی از اجرا در موسیقی شکل گرفت.

به نظر می رسد که آهسته آهسته با تغییر فرم کتاب، سند، صوت و تصویر کارکرد کتابخانه و آرشیو و حتی ساختمان آنها تغییر کرده و متناسب با نیاز کوچک خواهد شد. کتابخانه ها به سمت پلت فرم شدن می روند، یعنی وظیفه این مراکز تعاملی خواهد شد که خواننده اطلاعات را به تولیدکننده اطلاعات مرتبط کنند و در این ایجاد پیوند اطلاعات نوینی ایجاد کنند.

■ امکان دارد درباره مراحل تاثیرگذار پدیده های نوین در کارکرد کتابخانه های عصر دیجیتال بیشتر توضیح دهید

اگر کارکرد کتابخانه ها و مراکز آرشیوی را در فراهم آوری، سازماندهی، ذخیره و اطلاع رسانی بدانیم ظهور این پدیده های نوین در این مراحل هم تاثیرگذارند:

نشریات منتشر می شوند و شما مجبورید یک یا دو نسخه از آن را حفظ کنید، جای زیادی را می گیرند و ایجاد فضای مناسب برای نگهداری

دائم آنها هزینه بر است. وقتی می توانید ۷۰ سال روزنامه را کامل در یک مثلاً دی وی دی ذخیره کنید

چه نیازی به صرف میزان زیادی هزینه و فضا است!

البته کتابخانه ملی چون حسب وظیفه اش به منابع میراثی نگاه می کند شکل کاغذی را نیز باید نگهداری کند ولی وقتی آهسته آهسته نشریاتی که منتشر می شود مابازای کاغذی نداشته باشند بنابراین کتابخانه ملی نیز باید این موارد را به شکل دیجیتال حفظ کند.

آیا فقط فراهم آوری کتاب و مطبوعات مطرح است؟ الان وب سایت های زیادی پدید می آیند و خاموش می شوند، آیا وظیفه ما نیست که آنها را فراهم آوری

کنیم؟ آیا مباحثات و مطالبی که در کانالهای تلگرامی و یا گروه های واتسآپی و لاین و... منبعی برای مطالعات فرهنگی حال و آینده ما نیستند؟

مثلاً در انتخابات گذشته ریاست جمهوری، انتخابات مجلس شورای اسلامی و یا انتخابات شورای شهر؛ ۵۰۰ الی هزار سایت شکل می گیرد بعد هم از بین می روند، چه کسی باید آنها را حفظ کند پس نوع وظیفه ما نیز در گردآوری اطلاعات در حال تغییر است.

یکی از مهمترین منابعی که اعتقاد دارم روی آن باید کار شود بحث آرشیو وب است که وظیفه سازمان اسناد و کتابخانه ملی است که باید به آن اهتمام کند. بعضی کشورها اقدامات مفیدی را در این زمینه انجام داده اند که می توانند الگوی مناسبی باشند.

هم نوع محمل در حال تغییر است و هم حجم آن. در مسئله سازماندهی و پردازش نیز تا قبل از این کتابخانه ها وظیفه داشتند که هر اثری را که وارد می شود آن را فهرست نویسی و یا نمایه سازی کنند. آیا ورود یکباره ۵۰۰ هزار مقاله و یا عکس با شیوه های قبلی سازماندهی این مقدار چند دهه طول خواهد کشید؟ آیا این شیوه پردازش یعنی ذکر مشخصات اثر و گزینش چند اصطلاح از سرعنوان و یا اصطلاح نامه

کتابخانه کنگره
آمریکا و کتابخانه
عمومی نیویورک
از بزرگترین
کتابخانه های دنیا
تبدیل به موزه
شدند!

دیپلماسی فرهنگی می‌تواند بخشی از دیپلماسی سیاسی را پوشش دهد

مرتب در ارتباط هستیم؛ ضمن اینکه اگر تفاهم‌نامه‌ای هم امضا می‌کنیم، برایش یک پسوند اجرایی تعریف می‌کنیم و تیم تشکیل می‌دهیم تا آن تفاهم‌نامه اجرایی شود و اینطور به نظر نیاید که تفاهم‌نامه فقط روی کاغذ است. به گفته بروجردی، کتابخانه ملی برای تبادلات کتاب از قدیم با برخی از کشورها در ارتباط بوده است. او توضیح داد: یکی از کتابخانه‌هایی که با آن در ارتباط هستیم، کتابخانه کنگره آمریکا است که مرتب برای ما کتاب می‌فرستند اما به دلیل محدودیت‌هایی که برای کشور به وجود آمده، دستمان در فرستادن منابع تنگ شده است. او افزود: تلاش می‌کنیم تعاملات کتابخانه ملی با دیگر کشورها بیشتر شود، زیرا معتقدیم زبان و ادب فارسی باید در سطح جهانی توسعه پیدا کند.

بروجردی که خود یکی از مدافعان مدیریت و فعالیت فرهنگی زنان است، در پایان گفتگوش گفت: به همین دلیل سمیه توحیدلو، معاون پژوهش و منابع دیجیتال و هانیه گرایلی، مشاور مدیرکل حوزه ریاست برای فعالیت در سازمان اسناد و کتابخانه ملی انتخاب شده‌اند.

به گفته بروجردی، دیپلماسی فرهنگی می‌تواند بخشی از دیپلماسی سیاسی را پوشش دهد و همین مساله باعث شکل‌گیری وظایفی برای کتابخانه ملی می‌شود.

اشرف بروجردی درباره اقداماتی که این کتابخانه برای برقراری ارتباط فرهنگی با دیگر کشورها انجام داده است، گفت: اعتقاد ما بر این است که دیپلماسی فرهنگی می‌تواند بخشی از دیپلماسی سیاسی را پوشش دهد و همین مساله باعث شکل‌گیری وظایفی برای کتابخانه ملی می‌شود.

او درباره وظیفه کتابخانه ملی به عنوان یک نهاد فرهنگی در ایجاد روابط بین‌الملل توضیح داد: به دلیل مشکلاتی که ممکن است در عرصه سیاسی داشته باشیم، باید اقداماتی برای حفظ تعاملات با دیگر کشورها داشته باشیم و در حوزه تبادلات فرهنگی با کشورهای دیگر اقدام کنیم تا روابط خود را توسعه دهیم.

رئیس مرکز اسناد و کتابخانه ملی با اشاره به اینکه برای شکل‌گیری ارتباطات با دیگر کشورها برنامه‌ریزی کرده‌اند، ادامه داد: با کشورهای مختلف به صورت

مرحوم «قانع‌راد» اندیشه و عمل را با هم داشت

متذکر شد: اگر ساختارها وجود نداشته باشند در یک دوره و زمان کارهایی صورت می‌گیرد اما بدون شک این فعالیت‌ها فراموش خواهند شد و باید گفت ساختارمند کردن ایده‌ها بسیار با اهمیت است. به گفته بروجردی، زمانی که امور و فعالیت‌ها ساختارمند صورت پذیرند این آمدن‌ها و رفتن‌های مدیریت‌ها خلل و خدشه‌ای در مسیر پیشبرد فعالیت‌ها ایجاد نمی‌کنند و امور ماندگار باقی می‌مانند.

وی یادآور شد: هم‌اکنون آنچه که در عرصه سیاسی از آن رنج می‌بریم مربوط به این است که سلاقی عمدتاً حرف اول را می‌زنند در حالی که ساختارمندی می‌تواند کمک شایانی را در این عرصه داشته باشد. رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران گفت: زمانی اندیشه می‌تواند مثمر‌تر باشد که در حوزه اجرا و عمل خود را نشان دهد در این باره دکتر قانع‌راد این ویژگی و خصیصه را به خوبی در خود پیاده کرده بود باید گفت امثال مرحوم قانع‌راد در حقیقت کسانی هستند که می‌توانند نیاز علمی کشور را فراهم کنند. وی خاطرنشان کرد: برای نجات بشریت باید خوب بیندیشیم و اندیشه‌ها را در بهترین زمینه به کار ببریم امید است ما بتوانیم به عنوان رهروان در مسیر این عالم حرکت کنیم.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، گفت: زمانی اندیشه می‌تواند مثمر‌تر باشد که در حوزه اجرا و عمل خود را نشان دهد در این باره دکتر قانع‌راد این ویژگی و خصیصه را به خوبی در خود پیاده کرده بود. اشرف بروجردی در مراسم بزرگداشت سالگرد درگذشت سیدمحمد امین قانع‌راد که در مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد، اظهار داشت: جمعی که در این محفل دور هم گرد آمده‌اند پیمانی را پایه‌گذاری می‌کنند که بر مبنای آن در جهت توسعه علم و دانش گام برداشته شود. رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، اندیشه و تفکر مرحوم قانع‌راد را همچنان در جمع دوستان در حال رشد و نمو دانست و افزود: او همواره تلاش داشت که دانش خود را در اختیار دیگران قرار دهد و مصمم بود تا آینده‌ای را برای جامعه ترسیم کند که بر مبنای شناخت و معرفت شکل بگیرد.

وی در ادامه به خاطره خود از مرحوم قانع‌راد مبنی بر اینکه ریاست اندیشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران را بر عهده داشت اشاره کرد و گفت: او در اولین گام خود تلاش کرد تا ساختارمند عمل کند. رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

تاکید بر گسترش تعاملات میان کتابخانه‌های ایران و هندوستان

داشته باشد. وی خاطرنشان کرد: کتابخانه ملی بستر تولید دانش بوده و از اهالی علم و ایجاد گفت‌وگو میان فرهنگ‌ها بویژه فرهنگ‌هایی که مشترکات زیادی با ایران دارند استقبال می‌کند.

تاکید بر مبادله متخصصان میان کتابخانه‌های ملی ایران و هندوستان

در ادامه پروفیسور ابهی کومار سینگ، رئیس مرکز فرهنگی ایران در هند ضمن تشکر از فراهم کردن مقدمات این دیدار، گفت: تلاش و درخواست ما این است که نسبت به تمدید تفاهم‌نامه میان کتابخانه ملی ایران و کتابخانه ملی هندوستان در کلکته اقدام شود.

وی همچنین خواستار اجرایی کردن بندهایی مشخص از این تفاهم‌نامه به خصوص مبادله متخصصان میان دو کتابخانه ایران و هندوستان شد.

پروفیسور کومار سینگ به برگزاری همایش «پانینی، دستور نویس هندی» در سال گذشته اشاره کرد و گفت: سازمان اسناد و کتابخانه ملی در جهت برگزاری این همایش تعامل و همکاری بسیار خوبی داشت و لازم است دوباره از تلاش‌ها و زحمات این سازمان در استقبال و پذیرایی‌های صورت گرفته تشکر و قدردانی کنیم.

مدیرکل حوزه ریاست سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران ضمن تاکید بر گسترش تعاملات میان کتابخانه‌های ایران و هندوستان گفت: اشتراکات فرهنگی عمیقی میان اقوام هندی و ایرانی وجود دارد و کتابخانه ملی بیشترین بهره را از این مهم خواهد داشت.

پروفیسور ابهی کومار سینگ رئیس مرکز فرهنگی ایران در هند همراه با هیات هشت نفری از همسران دیپلمات‌های هندی ظهر امروز (دوشنبه ۳ تیرماه) ضمن دیدار با هانیه گرایلی مدیرکل حوزه ریاست سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران از بخش‌های مختلف این سازمان بازدید کرد. گرایلی ضمن استقبال از پیشنهادات مطرح شده و اجرایی کردن تفاهم‌نامه فرهنگی میان ایران و هند، بر گسترش ارتباطات میان کتابخانه‌های ایران و هند تاکید کرد. مدیرکل حوزه ریاست سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به اشتراکات فرهنگی میان ایران و هندوستان اشاره و اضافه کرد: اقوام ایرانی و هندی علی‌رغم اینکه به دلایل اقلیمی و جغرافیای تاریخی از زیستگاه مشترک خود جدا شدند، اما همچنان اشتراکات فرهنگی عمیقی بایکدیگر دارند و لازم است که سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران بیشترین بهره‌مندی را از این مهم در جهت تقویت ارتباطات در حوزه‌های مختلف

دیپلماسی آرشیوی

□ حامد ایرانشاهی | مدیرکل خدمات آرشیوی سازمان اسناد و کتابخانه ملی

ایران و آرشیوهای دیگر کشورها می‌بایست شکل بگیرد. لیکن این رابطه هم اکنون در سطح محدودی صورت می‌پذیرد و عملاً تا به امروز بهره‌ای برای آرشیو ملی ایران نداشته است. البته شاید در دیگر آرشیوهای دنیا نیز اوضاع همین گونه باشد و مسئله تبادل اسناد جزو نخستین اهداف آرشیوهای دیگر کشورها نیز نباشد. مسئله تبادل اسناد تنها جابجایی اسناد میان آرشیوها نیست بلکه در اصل مهیا نمودن شرایطی است که منافع ملی کشورها را استحکام می‌بخشد و فصل جدیدی را در روابط بین کشورها ایجاد می‌کند (به این اعتبار که منابع موجود در آرشیوها، اصلی‌ترین ابراز مذاکره برای دیپلمات‌های هر کشوری می‌تواند باشد که با تبادل اسناد دیپلمات‌های، رسمی و غیررسمی به اطلاعات جدیدی دست پیدا می‌کنند که روابط بین دولت‌ها را تحکیم می‌بخشد و باعث شکل

گیری ائتلاف‌های جدید بین المللی با عطف به

پیشینه تاریخی ملت‌ها می‌شود.)

لذا چنانچه مسئله تبادل اسناد از این زاویه نگریسته شود، بدون شک آرشیوها نیازمند یک برنامه راهبردی جهت تبادل اسناد و هرگونه ارتباطات آرشیوی می‌باشند: برنامه‌ای که از یک سو می‌بایست در راستای منافع ملی و همگام با سیاست خارجی کشورها باشد و از سوی دیگر اهداف خاصی را به شکل موردی دنبال نماید. برای نمونه مسئله خلیج فارس برای جمهوری اسلامی ایران موضوعی استراتژیک است و ایران نیاز دارد تا همه اسناد موجود درباره خلیج فارس

را جمع‌آوری کند. در مقابل در آرشیو ملی ایران نیز اسنادی را برای آرشیوهای کشورهای مقصد پیدا کند که هم برای آنها مهم باشد و هم اطلاعات موجود در آنها نافی منافع ملی نباشد. این برنامه راهبردی را می‌توان دیپلماسی آرشیوی نام نهاد و به موجب آن مطالعات مشخصی را ذیل فرایند تبادل اسناد و به طور کلی روابط علمی و اداری میان آرشیوها صورت داد. در دیپلماسی آرشیوی تنها اطلاعات موجود در اسناد مورد توجه نیستند، بلکه خود فیزیک سند نیز می‌تواند سوزه‌ای برای تحکیم روابط میان کشورها باشد. در این فرایند آرشیوها می‌بایست موضوعات پر اهمیت خود را به ترتیب اولویت شناسایی کرده و در آرشیوهای مختلف جهان در جستجوی آنها باشند. به همین ترتیب می‌بایست اسنادی که برای آرشیو خود از اهمیت پایینی برخوردارند، اما برای آرشیو مقصد دارای اهمیت فراوان است را نیز شناسایی نموده و با اسناد حائز اهمیت برای خود مبادله نمایند. البته در اغلب موارد نیاز به جابجایی اصل سند نیست و تبادل نسخه‌های دیجیتال اسناد نیز می‌تواند به توسعه این فرایند کمک نماید و بدون هیچ محدودیتی صورت پذیرد. تا به امروز در آرشیو ملی ایران مسئله تبادل اسناد در سطح ناآلی و بدون هیچ برنامه راهبردی مدونی صورت پذیرفته است و چنین می‌نماید که می‌بایست گروه ارتباطات آرشیوی بر مبنای مطالب عنوان شده و ذیل بخش بین الملل سازمان و با مشارکت دیگر آرشیوهای موجود در کشور برنامه راهبردی مبسوطی با عنوان "دیپلماسی آرشیوی جمهوری اسلامی ایران" تهیه کند و هرگونه ارتباطات آرشیوی بین المللی خود را بر آن مبنای انجام دهد. بدون تردید دیپلماسی آرشیوی به عنوان یکی از نمادهای برجسته استفاده از قدرت نرم در روابط بین المللی می‌تواند مطرح شود و باب تازه‌ای را در این حوزه مفتوح نماید.

ادامه دارد...

مفهوم قدرت نرم برای نخستین بار در مطالعات ژوزف نای مطرح شد و خیلی سریع توانست در سیاست خارجی دولت‌ها (به‌ویژه در جهان اول) مورد بهره برداری قرار گیرد. پس از فروپاشی بلوک شرق، مفهوم قدرت سخت در سیاست خارجی کشورها، به نوعی عجیبی تحول یافت و به بیان دقیق‌تر، جنگ‌افزار که تا آن زمان یکی از اصلی‌ترین منابع و مؤلفه‌های قدرت سیاسی کشورهای جهان به حساب می‌آمد، اهمیت اولیه خود را از دست داد و تنها جنبه بازدارندگی پیدا کرد. در این برهه، رفته رفته کاربرد قدرت نرم در روابط بین الملل به شکل جدی مورد بحث قرار گرفت و این مقوله در دیپلماسی کشورها جایگاه اساسی یافت و به

تعبیری، جایگزین قدرت سخت شد. به واسطه بسط مفهوم قدرت نرم در حوزه روابط بین الملل، به تدریج اشکال جدیدی از مفهوم دیپلماسی، در سیاست خارجی کشورها مطرح می‌شود که دیپلماسی فرهنگی یکی از آنها است. به همین ترتیب می‌توان به اشکال دیگر دیپلماسی از جمله دیپلماسی ورزشی، دیپلماسی هنر، دیپلماسی مطبوعاتی و موارد دیگری از این دست اشاره کرد که هر یک از آنها در مقطع خاصی مورد استفاده و کاربرد قرار گرفته اند. یکی از مباحث‌هایی که به نظرمی‌رسد در

دانش دیپلماسی و ذیل مفهوم قدرت نرم می‌تواند در روابط بین دولت‌ها و ملت‌ها و تاثیرگذار باشد، حوزه دیپلماسی سند و یا به تعبیر کلی تر دیپلماسی آرشیوی است که می‌توان آن را بخشی از دیپلماسی فرهنگی به حساب آورد و یا حتی هویت مستقلی در ساحت علم سیاست برای آن قائل شد. اسناد به عنوان ابزار اصلی در فرایند دیپلماسی مورد کاربرد قرار می‌گیرند و هر فعل و کنش دیپلماتیک در دنیا بر پایه اسنادی است که حکایت از پیشینه روابط بین ملت‌ها دارد، به این اعتبار، بدون مرور اسناد تاریخی هر کنش دیپلماتیک با شکست مواجه خواهد شد و برگ برنده کشورهای پیشرو در حوزه روابط بین الملل و سیاست خارجی، استفاده بیشتر از اسناد تاریخی و اطلاعات موجود در آنها در روند مذاکرات بین المللی است، همان چیزی که آلوین تافلر هم از آن تحت عنوان موج سوم یاد کرد؛ بر اساس این نظریه اطلاعات موجود در اسناد تاریخی به نوعی منبع قدرت دولتها به حساب می‌آیند. با این پیش فرض هر اقدام بین المللی و در هر موضوعی می‌بایست با تکیه بر اطلاعات موجود در اسناد تاریخی در آن موضوع خاص باشد و از این منظری باید رابطه تنگاتنگی میان نهاد متولی روابط بین الملل، با آرشیوهای کشورهای مختلف باشد. که در اغلب کشورهای پیشرفته دنیا البته این ارتباط وجود دارد. با تکیه بر این ارتباط، می‌توان مدعی شد که آرشیویست‌ها نیز در فرایند دیپلماسی کشورها نقش مهمی را به طور غیررسمی می‌توانند مؤثر واقع شوند و ضروری است که آرشیوها نیز برنامه مدونی در حوزه ارتباطات خارجی خود داشته باشند، که می‌توان این برنامه راهبردی را "دیپلماسی آرشیوی" نام گذاری کرد. از گذشته تا امروز یکی از حوزه‌های مهم فعالیت در آرشیوهای دنیا موضوع ارتباطات آرشیوی بوده است که در ساختار آرشیو ملی ایران نیز ذیل اداره کل خدمات آرشیوی، گروهی با همین عنوان فعالیت می‌نماید. اهم وظایف این گروه برقراری ارتباط با آرشیوهای داخلی و خارجی است که با هدف تبادل اسناد میان آرشیو ملی

نمایش نسخه خطی ۷۰۰ ساله در نمایشگاه گنج ملک

دیوان حافظ به خط درویش محمود نیشابوری با تاریخ ۸۹۸ هجری قمری، کتاب دعا، اثر شاه محمود نیشابوری به تاریخ ۹۵۸ هجری قمری و مرقعی به خط تعلیق خواجه اختیار منشی با تاریخ ۹۷۵ هجری قمری را می‌توان نام برد.

نگاره گل و پروانه از دیگر آثار این مجموعه است که لطفعلی صورتگر شیرازی آن را در ۱۲۶ هجری قمری، در نهایت زیبایی به تصویر کشیده است. انعکاس واقعه غرور آفرین جنگ چالدران بر روی قلمدان لاکه و روغنی با تاریخ ۱۱۶۱ هجری قمری نیز از دیگر زیبایی‌های این نمایشگاه است. «نمایشگاه گنج ملک» که در راستای همکاری مشترک میان «موزه کتاب و میراث مستند ایران» و «موزه ملی ملک» به نمایش درآمد تا ۲۳ تیرماه ادامه داشت.

نمایشگاه گنج ملک به همت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران میزبان نسخه‌ای خطی به قدمت حدود ۷۰۰ سال شد.

در آستانه روز قلم (چهاردهم تیرماه) به کوشش موزه کتاب و میراث مستند سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران نمایشگاه «گنج ملک» برپا شد. در این نمایشگاه، ۲۳ تصویر از نفایس گنجینه بی‌نظیر «موزه ملی ملک» به نمایش درآمده است که از نسخ خطی، مرقعات و قطعات خوشنویسی برگزیده شده‌اند. نفاست آثار به دلیل بهره‌آنها از هنرهای ایرانی و اسلامی هم چون خوشنویسی، مینیاتور، تذهیب و جلدسازی است.

از این آثار می‌توان به نسخ خطی قرآن کریم به خط محمدشفیع بن علی عسگرارسنجانی و محمد بقاء اصفهانی، دیوان حافظ به خط محمدعلی مستوفی شیرازی و علینقی شیرازی، قطعات خوشنویسی از میرعماد، درویش عبدالمجید طالقانی و سیدعلی اکبر گلستانه اشاره کرد.

از جمله کهن‌ترین نفایس این نمایشگاه، تصویر نگاره شمع جهان خان از کتاب هشت تک چهره، متعلق به ۷۷۳ هجری قمری، صفحه افتتاح

ثبت آثاری از عصر قدیم و جدید در کمیته ملی حافظه جهانی

کرمان است که در این پرونده تصمیم گرفته شد از این مجموعه «هجده پاره ترکان خاتون» به ثبت برسد.

این مجموعه قرآنی مربوط به سده ششم یا هفتم قمری بوده که با تزیینات عالی با سرلوح و جدول کشی و نشانه‌های قرآنی بسیار ممتاز به یادگار مانده است. گفتنی است مجموعه آثار هوشنگ مرادی کرمانی با حضور پدید آورنده و مجموعه قرآن‌های خطی ماهان با حضور استاد و کارشناس نسخ خطی دانشگاه باهنر کرمان مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و در نهایت ثبت این آثار در فهرست ملی برنامه حافظه جهانی به تأیید رسید.

بنابر این گزارش، کمیته ملی حافظه جهانی از سال ۱۳۸۴ به عنوان زیرشاخه‌ای از کمیسیون ملی یونسکو تشکیل شده است و هدف آن اجرای اهداف برنامه حافظه جهانی The Memory of the World یونسکو است که در سال ۱۹۹۲، مبتنی بر شناسایی، آگاه‌سازی و دسترس پذیر کردن میراث مستند کشورها شکل گرفته است.

این کمیته متشکل از ۸ عضو حقوقی (سازمان اسناد و کتابخانه ملی، دانشگاه تهران، وزارت امور خارجه، کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، سازمان میراث فرهنگی - صنایع دستی و گردشگری، کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی، کمیسیون ملی یونسکو، کتابخانه و موزه آستان قدس رضوی، سازمان صدا و سیما ج.ا.ایران) و ۹ عضو حقیقی از میان متخصصان حوزه میراث مستند است و در حال حاضر ریاست آن با اشرف بروجردی - رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی است. کمیته ملی حافظه جهانی طبق روال در طول سال، همراه یک جلسه تخصصی با حضور تمامی اعضاء دارد که البته در شرایط اضطراری نیز جلساتی با هماهنگی اعضا برگزار می‌شود که این نشست‌ها در محل سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران است.

در ذیل این کمیته چهار گروه کارشناسی «ارزیابی آثار برای ثبت»، «آموزش»، «نگهداری و حفاظت»، «معرفی و دسترس» فعالیت می‌کند.

در جلسه اخیر کمیته ملی حافظه جهانی آثار مربوط به قرن ۲۱ و قرن هفتم در کنار هم مورد ارزیابی اعضای کارگروه و متخصصان قرار گرفتند و ثبت ملی آنها به تأیید رسید.

چهاردهمین جلسه گروه ارزیابی آثار برای ثبت کمیته ملی حافظه جهانی با حضور اعضای ثابت این کارگروه و متخصصان آثار مورد بررسی در محل سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برگزار شد.

در این جلسه دو مجموعه آثار شامل مجموعه آثار هوشنگ مرادی کرمانی و مجموعه قرآن‌های خطی آستانه شاه نعمت الله ولی در کرمان مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفتند.

مجموعه آثار مرادی کرمانی به جهت تاثیرگذاری بسیار زیاد داخلی و خارجی در میان گروه‌های متعدد فرهنگی - اجتماعی، سنی - جنسی و بهره‌مندی از موضوعات مهم و بکر مورد توجه این کارگروه قرار گرفت.

مرادی کرمانی در واقع سبک جدیدی در داستان نویسی ایجاد کرده است و در کنار عامه نویسی و الهام از سبکی شاعرانه آثار خود را به ایجاز، احساس، طنز و واقعگرایی مزین کرده است. در داستان‌های این نویسنده معاصر آداب و رسوم مناطق مختلف مورد توجه قرار گرفته است و به همین جهت داستان‌های او جنبه آموزشی بسیار زیادی دارد.

از آنجایی که در داستان‌های مرادی کرمانی به موضوعات متنوع اجتماعی، محیط‌زیستی، فرهنگی همچون فقر، خشکسالی، روابط درون و بین نسلی توجه شده است این آثار مورد اقبال جهانی واقع شده بطوریکه هم اکنون به زبان‌های متعدد ترجمه شده و جوایز فراوانی از آن خود کرده است و فیلم‌ها، سمینارها و همایش‌های متعددی براساس این آثار شکل گرفته است.

موارد فوق به عنوان شاخص‌های مهم مورد توجه کمیته ملی حافظه جهانی قرار گرفت. مجموعه دومی که در این جلسه مورد بررسی و ارزیابی اعضا و متخصصان کارگروه قرار گرفت مربوط به مجموعه قرآن‌های خطی آستانه شاه نعمت الله ولی در

"مثنوی مولوی" و "نقشه فرش ایرانی" در نوبت ثبت کمیته حافظه جهانی

نیز هر چند آثار زیادی در اختیار داریم، اما «نقشه فرش ایرانی» را در دستور کار قرار داریم و در حال تکمیل و بررسی پرونده‌ی آن هستیم.

وی اما با بیان این‌که یونسکو مدعی است در حال استاندارد سازی و بازسازی یا بازخوانی چهارچوب کار و فرم‌های حافظه جهانی است، اعلام کرده تا چند ماه آینده بررسی پرونده‌ی کشورها انجام نمی‌شود، اظهار کرد: با این وجود ما برای این‌که بتوانیم به یک ثبت تعریف و استاندارد شده برسیم، در این مدت نیز پرونده‌های خود را تهیه و تکمیل می‌کنیم.

به گفته‌ی بروجردی، اما سهمیه‌ی هر کشور بستگی به فعالیت آن کشور برای ثبت آثار خود در کمیته‌ی حافظه جهانی دارد.

رئیس کمیته ملی حافظه‌ی جهانی از بررسی دو پرونده‌ی «مثنوی مولوی» و «نقشه فرش ایرانی» برای ثبت در این کمیته در آینده‌ی نزدیک خبر داد.

اشرف بروجردی اعلام کرد: چند پرونده در دستور کار داریم که مهمترین آن ثبت «مثنوی مولوی» است، که از مدتی قبل برای ثبت این اثر ارزشمند در کمیته حافظه جهانی اقدام شده بود، اما این پرونده باید به صورت مشترک با کشورهایی مانند ترکیه و افغانستان به صورت مشترک در این کمیته به ثبت برسد.

او با تأکید بر این‌که یونسکو ثبت پرونده‌های مشترک با کشورهای دیگر را در اولویت کارهای خود دارد، اظهار کرد: در حوزه دیداری و شنیداری و آثار مکتوب

ایجاد دسترسی به منابع گنجینه کتابخانه ملی

□ سید عمادالدین خاتمی

در روزگاران قدیم حجم مواد پژوهشی در دست پژوهشگران بسیار محدود بود. اما گذر زمان، گسترش سواد و امکان آرشیوسازی بهتر باعث شده است تا حجم باورنکردنی از اطلاعات و منابع توسط موسسات و حتی افراد مختلف در سرتاسر جهان جمع آوری شود. در چنین شرایطی است که دسترسی دادن به پژوهشگران و اهل تحقیق به این منابع حائز اهمیت بسیاری شده است و بیشتر مراکز آرشیوی و کتابخانه‌های دنیا توجه خود را به این موضوع معطوف کرده‌اند. از طرف دیگر از آنجایی که حجم بالای منابع و اطلاعات در عمل امکان جمع‌آوری آنها برای یک مرکز را ناممکن ساخته است، بسیاری از مراکز تحقیقاتی دیگر تمرکز مالی و کاری خود را در جهت در اختیار گرفتن منابع قرار نمی‌دهند و در مقابل تلاش می‌کنند تا با برقراری ارتباط و عقد توافق نامه با سایر مراکز، منابع آنان را به پژوهشگران خود عرضه دارند.

در چنین شرایطی، موسسه‌ای می‌تواند به عنوان مرجع در حوزه‌ای خاص شناخته شود که امکان دسترسی به منابع را برای نخستین بار و با کیفیت مناسب، فراهم سازد. در میان مجموعه‌های ارزشمند و متنوعی که در کتابخانه ملی وجود دارد، نشریات یا به تعبیر اهالی کتابخانه «پیایندها» جایگاهی استثنائی دارد. به لطف قانون واسپاری و زحمات کارمندان بخش پیایندهای کتابخانه ملی، گنجینه‌ای منحصر به فرد گردآوری شده است.

با این وجود چنانچه از پژوهشگران حوزه تاریخ معاصر و به ویژه تاریخ انقلاب اسلامی در مورد منبع در دسترس نشریات انقلاب سوال شود، به احتمال قریب به یقین، اکثر آنان از مجموعه آنلاین دانشگاه منچستر نام خواهند برد. طبیعی است که مجموعه دانشگاه منچستر با گنجینه کتابخانه ملی قابل مقایسه نیست و دست برتر تنها به دلیل ارائه سهل

الوصول این نشریات با دانشگاه منچستر است. البته از چندی پیش که بحث همکاری کتابخانه ملی با وزارت ارتباطات و دیجیتال سازی منابع کتابخانه مطرح شد، امیدها برای دسترسی راحت‌تر به این گنجینه گرانبها و استثنائی نیز افزایش یافت.

در کنار بخش نشریات کتابخانه ملی، بخش دیگری نیز وجود دارد که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. بخش غیرکتابی کتابخانه ملی، شامل منابعی است که حتی بسیاری از پژوهشگران از وجود آن نیز بی‌اطلاع هستند. ویژگی خاص منابع غیرکتابی به صورتی است که امکان توصیف دقیق آنها در سامانه‌های معرفی منابع مانند رسا وجود ندارد.

ارائه تمام یا بخشی از این منابع شاید تنها راه معرفی صحیح آن به شمار آید. از منابع غیرکتابی کتابخانه ملی می‌توان به حدود ۳۲۰۰۰ اعلامیه، ۳۰۰۰۰ پوستر، ۵۰۰۰۰ نوار صوتی، ۳۰۰۰ قطعه فیلم، ۴۰۰۰۰ جزوه فرهنگی و سیاسی، ۳۰۰۰ کارنامک و صدها هزار عکس اشاره کرد که بخش قابل توجهی از آنها منحصر به فرد هستند.

ارائه این منابع به تنهایی می‌تواند جایگاه و مرجعیت کتابخانه ملی در میان پژوهشگران را بسیار ارتقاء بخشد. باید توجه داشت که نمونه‌های اشاره شده تنها به گنجینه‌های کتابخانه ملی تعلق دارد و امکان افزودن منابع موجود در گنجینه اسناد نیز وجود دارد.

باید پذیرفت که عصر انقلاب اطلاعات مستلزمات خاص خود را دارد. تاکید بر انحصار منابع با توجه به رشد دیجیتال سازی منابع شاید دیگر عمر چندانی نداشته باشد. به طور مثال آرشیو استثنائی و منحصر به فرد صدا و سیما، به دلیل عدم ارائه مناسب و صحیح سراز رسانه‌های فارسی زبان خارج از کشور درآورد. رقابت امروز بر سر ارائه به هنگام و سریع منابع است و نگهداری آن در مخازن در بسته دیگر محلی از اعراب ندارد. باید پیش از آنکه سایر رقبا، مرجعیت کتابخانه ملی را خدشه دار کنند، منابع را آن طور که شایسته است در اختیار پژوهشگران و مراجعه‌کنندگان قرار داد. شاید فردا دیر باشد.

وزیر فرهنگ ترکمنستان: کتابخانه ملی ایران غنی‌ترین کتابخانه دنیاست

وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان با بیان اینکه کتابخانه ملی ایران غنی‌ترین کتابخانه دنیاست گفت: ۹۵ درصد کتابخانه‌های ترکمنستان را خانم‌ها مدیریت می‌کنند.

آناگلدی شاه مراداف در دیدار با رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در محل سازمان کتابخانه ملی ایران صورت گرفت ضمن تشکر از مدیریت کتابخانه بابت فراهم ساختن شرایط این دیدار، گفت: توسعه و گسترش روابط با کتابخانه ملی ایران از دغدغه‌های ما بوده چراکه کتابخانه یکی از مقوله‌ها و منابع ثروت و به عنوان خانه دوم ملت محسوب می‌شود.

وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان با بیان اینکه کتابخانه ملی ایران به لحاظ دارا بودن اسناد و منابع به عنوان یکی از غنی‌ترین کتابخانه‌های دنیا محسوب می‌شود، افزود: آرزوی من این است که با چنین کتابخانه‌ای که مربوط به کشور برادرمان ایران می‌شود همکاری داشته باشیم.

وی با اشاره به وجود کتابخانه‌های بیشمار در ترکمنستان

ادامه داد: از جمله فعالیت‌ها و برنامه‌های ما شبکه کردن الکترونیکی کتابخانه‌های سراسر کشور به یکدیگر است. به گفته وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان، به دستور ویژه رئیس جمهور این کشور در تمامی استان‌های ترکمنستان کتابخانه‌های بزرگ دایر شده و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.

شاه مراداف یادآور شد: در کتابخانه ملی ترکمنستان اسناد خطی و دیگر اسنادی وجود دارد که متقابلاً در استحکام روابط فی مابین تاثیرگذار خواهد بود. وی افزود: ۹۵ درصد کتابخانه‌های ترکمنستان را خانم‌ها مدیریت می‌کنند و بنده جزء معدود آقایانی هستم که

طی این سال‌ها سکانتدار وزارت فرهنگ این کشور شده‌ام. وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان با اشاره به امضای تفاهم‌نامه بین‌المللی میان ریاست جمهوری‌های ایران و ترکمنستان ادامه داد: گسترش فعالیت‌ها در حوزه کتابخانه‌ها از جمله مفاد این تفاهم‌نامه بوده و بر همین اساس امید است ارتباط تنگاتنگی میان کتابخانه‌های این دو کشور ایجاد شود.

هوش مصنوعی بازوی کمکی حافظه ملی ایران می شود

کتاب، و همچنین در سال ۸۷ بالغ بر ۵۷ هزار کتاب و در سال ۹۷ بالغ بر ۱۰ هزار کتاب منتشر شده است که با بررسی روند بیست ساله مشخص است که آمار انتشار کتاب ۶ برابر شده است.

زنده دل در تشریح حجم کارهای پردازش در این سازمان توضیح داد: براین اساس برای هر کتاب باید کتابخانه ملی؛ فهرست نویسی انجام دهد تا براساس مأموریت ملی خویش بانک کتابشناسی را تکمیل و بروزرسانی نماید که متعاقباً نیاز به نیروی انسانی و بودجه قابل توجهی است، همچنین باید حجم مقالات و پایان نامه ها نیز پردازش شود و در کنار این موارد در مخازن سازمان حدود ۱۲۰ هزار مجله نشریه شامل چهار میلیون شماره نگهداری می شود که ارزش افزوده پنهان این داشته ها بسیار است که یکی از مهمترین چالشها پردازش این حجم از داده ها است.

مدیرکل برنامه ریزی و نظارت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، تصریح کرد: بنابراین کنترل، پردازش و در دسترس قرار دادن چنین حجمی از اطلاعات و اسناد نیاز به استفاده از هوش مصنوعی و فناوری دارد که امیدواریم با راه اندازی اکوسیستم لیب تک در کشور مورد استفاده جوانان و کارآفرینان قرار گیرد.

زنده دل خاطرنشان کرد: همچنین برای اطلاع رسانی «رویداد ویتا» سعی کردیم مخاطبین خاص این حوزه را از بین اعضای سازمان اسناد و کتابخانه ملی که در رشته های IT، هوش مصنوعی و کامپیوتر فعال هستند، با ارسال پیامک ایمیل و دعوتنامه اطلاع رسانی کرده و فراخوان این رویداد نیز برای ۲۶ دانشگاه مرتبط با این حوزه از جمله دانشگاه های تهران، شریف، امیرکبیر و بسیاری دیگر از موسسات آموزش و پژوهش ارسال شده است. ضمن آنکه علاقمندان می توانند با مراجعه به وبگاه این رویداد www.vitaaevent.ir اطلاعات تکمیلی را در این خصوص دریافت نمایند.

فرصتی طلایی از سوی کتابخانه ملی برای متخصصین هوش مصنوعی و داده

همچنین محمدرضا قبادی در تشریح این رویداد تخصصی در حوزه هوش مصنوعی و داده که از ۱۴ تیرالی ۱۱ مرداد برگزار می شود، اظهار کرد: زیست بوم کارآفرینی ایران بسیار جوان است، این در صورتی است که سابقه آن در دنیا به دهه ۵۰ میلادی بازمی گردد.

وی با اشاره به سابقه ۷۰ ساله زیست بوم کارآفرینی در دنیا به نرخ شکست بالای سرمایه گذاری خطرپذیر پرداخت و گفت: در حوزه های هایتک به جز زیست بوم کارآفرینی در شرایط عدم اطمینان، ریسک تحقیق و توسعه تکنولوژی نیز وجود دارد و بسیاری از استارت آپ ها نیز در شرایط فعلی زیست بوم کارآفرینی کشور موفق به جذب سرمایه در این حوزه ها نمی گردند.

قبادی افزود: این رویداد از تاریخ ۱۴ الی ۱۱ مردادماه در دو مرحله برگزار خواهد شد. در ابتدا با توجه به محدودیت های رویداد، افراد ثبت نامی توسط تیم داوری رویداد بررسی و حدود ۶۰۰ نفر برای پیش رویداد تاریخ ۱۴ تیر انتخاب خواهند شد و از جزئیات و چالش های مطروحه در رویداد مطلع می شوند. پس از یک هفته و ارسال طرح های اولیه پیشنهادی توسط شرکت کنندگان، تیم داوری متشکل از نمایندگان کتابخانه ملی، نوین تک، اساتید دانشکده برق و کامپیوتر دانشگاه تهران و جمعی از متخصصین مدعو طرح ها را بررسی کرده و حدود ۳۰ طرح برتر (۱۵۰ نفر) برای رویداد اصلی انتخاب می شوند. مدیرعامل شتابدهنده نوین تک با اشاره به مخاطبین این رویداد برای حل چالش های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران گفت: کتابخانه ملی لیستی حاوی ۳۷ چالش جذاب را منتشر کرده و علاقمندان می توانند اقدام به حل این چالش ها کرده و در طول مسیر از راهنمایی ها و زیر ساخت های این مرکز و همچنین مربیان تخصصی نوین تک بهره مند شوند و در نهایت در صورت ایجاد راهکار مناسب با کتابخانه ملی وارد همکاری شوند.

وی با بیان اینکه خروجی رویداد برای تیم ها بسته به نوع و زمینه فعالیت آنها متفاوت است، مواردی از جمله ایجاد بستر همکاری به صورت پروژه ای با کتابخانه ملی؛ خرید محصول نهایی توسط کتابخانه ملی و حضور در دوره شتابدهی شتابدهنده نوین تک و جذب سرمایه برای ادامه فعالیت تیم ها را برشمرد.

معاون توسعه مدیریت و منابع سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران از سرمایه گذاری این سازمان برای حمایت از استارت آپ های حوزه محتوا خبر داد. نشست خبری رویداد کارآفرینی ویتا با حضور مظفر پاسدار شیرازی، معاون توسعه مدیریت و منابع سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، بابک زنده دل نویری، مدیرکل برنامه ریزی و نظارت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، محمدرضا قبادی، مدیرعامل شتابدهنده نوین تک و جمعی از اصحاب رسانه در محل سالن همایش های کتابخانه ملی ایران برگزار شد. مظفر پاسدار شیرازی در ابتدای این نشست، گفت: از چند سال قبل یک نیازی در این سازمان براساس مطالبه پژوهشگران و برحسب وظایفی که اساسنامه مصوب مجلس به این سازمان تکلیف کرده است، احساس شده و آن گسترش خدمات بر مبنای منابع دیجیتال است که سازمان در این حوزه باید سرمایه گذاری کند.

پاسدار تصریح کرد: اگر در سال ۶۹ هدف نخست این سازمان، فراهم آوری، حفاظت، پردازش و اطلاع رسانی منابع مکتوب و غیر مکتوب در اساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی عنوان شده است؛ امروزه این وظیفه در قالب منابع دیجیتال جلوه دیگری پیدا کرده است. وی عنوان کرد: گسترش روزافزون تولید و نشر منابع فیزیکی یا آنالوگ از یکسو و رشد چشمگیر منابع دیجیتال زاد از سوی دیگر در قیاس با گذشته سازمان را مجبور به استفاده از تکنولوژی های جدید در عرصه فراهم آوری، اطلاع رسانی و بویژه پردازش منابع ساخته است، چرا که با رویکردهای پیشین، سازمان در آینده نزدیک قادر به ارائه خدمات خویش بصورت کامل نیست و بدون اتکا به فناوریهای کلان داده و استفاده از هوش مصنوعی بسیار سخت می تواند ایفاگر نقش موثری در این عرصه باشد.

پاسدار ادامه داد: به هر حال باید بپذیریم که بخش دولتی، ظرفیت و محدودیت هایی دارد و نیاز به همراهی و حمایت بخش خصوصی از جمله استارت آپ ها وجود دارد تا بتوان بخشهایی از چالش ها و کاستی های ما را مرتفع نماید و با استفاده از ظرفیت آنها، خدمات جدیدی برای پژوهشگران و مخاطبین سازمان اسناد و کتابخانه ملی فراهم شود.

معاون توسعه مدیریت و منابع سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران افزود: یکی از مهمترین کلان پروژه های این برنامه تحول، توسعه زیست بوم کسب و کارهای نوین در حوزه محتوا است که با عنوان LibTech نام گذاری شده است. معاون توسعه مدیریت و منابع سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران گفت: یکی از موانع جدی عدم رشد و توسعه زیست بوم استارت آپ های حوزه محتوا، عدم دسترسی به منابع و محتوای فارسی است، براین اساس یکی از وظایف سازمان، این است که بتوانیم هر چه بیشتر منابع بیشتری در قالب دیجیتال در اختیار مخاطبین خویش قرار دهیم، از پژوهشگران گرفته تا گروههای استارت آپی و شرکتهای خصوصی که می خواهند بر مبنای آنها کسب و کار جدیدی راه اندازی کنند.

این کلان پروژه با همراهی و همکاری و مشارکت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، سازمان فناوری اطلاعات کشور و البته صندوق نوآوری و شکوفایی در دست اجرا است.

پردازش و دسترس پذیر کردن حجم انبوه داده های کتابخانه ملی با بهره بردن از هوش مصنوعی

در ادامه بابک زنده دل نویری در تشریح این رویداد تخصصی در حوزه هوش مصنوعی و داده که از ۱۴ تیرالی ۱۱ مرداد برگزار می شود، اظهار کرد: براساس واقعیت موجود میزان آمار منابع دیجیتال، از گیگابایت به ترابایت و پتابایت افزایش یافته است.

وی در تشریح بیشتر ادامه داد: براساس آمار ارزشیابی هاد سازمان اسناد و کتابخانه ملی در سال ۹۷، بیش از یک میلیارد برگ ارزشیابی صورت گرفته است که ۷۰ میلیون برگ آن به عنوان سند به آرشیو ملی ایران منتقل شده تا به عنوان حافظه اداری کشور برای آیندگان حفظ شود. زنده دل با اشاره به میزان بالای تولید اسناد دیجیتال در کشور که تخمین زده می شود سالانه برابر ۳۵۰ ترابایت باشد، تصریح کرد: برای پردازش هر برگ سند، نیروی انسانی و هزینه زیادی نیاز است که همین امر، اهمیت استفاده از هوش مصنوعی را افزایش می دهد.

مدیرکل برنامه ریزی و نظارت سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، با اشاره به آمارهای چاپ کتاب براساس اطلاعات خانه کتاب، بیان داشت: در سال ۷۷ بالغ بر ۱۷ هزار و ۳۰۰

مولتی سرمایه‌های سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران را قدر بدانیم!

□ علی صادق زاده وایقان | پژوهشگر سازمان اسناد و کتابخانه ملی

منابع اهدایی از لحاظ علمی، پژوهشی، فرهنگی و هنری برای پژوهشگران و از لحاظ اقتصادی و ارتقاء جایگاه و منزلت اجتماعی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در سطح ملی و بین‌المللی حائز اهمیت است، به همین دلیل می‌توان از اهداکنندگان سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران به «مولتی سرمایه‌های ساز» تعبیر نمود. در تمام ادیان الهی، به تقدیر و تشکر از خدمات و فعالیت‌های انسانی، سنت‌های حسنه و امور عام‌المنفعه تاکید شده است؛ اما بررسی‌ها نشان می‌دهد از زمان شکل‌گیری سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران (۱۳۸۱) و علی‌رغم افتتاح ساختمان‌های جدید و مجهز کتابخانه ملی (۱۳۸۳) و آرشیو ملی (۱۳۸۳) و برخورداری از منابع انسانی، فضا و امکانات مناسب، سازمان برنامه جامع و مدونی برای فراهم‌آوری، سازماندهی و اطلاع‌رسانی منابع اهدایی، به‌ویژه تشویق اهداکنندگان بالفعل و ترغیب اهداکنندگان بالقوه را نداشته است.

محیط وب، بسترو فرصت مناسبی برای معرفی مولتی سرمایه‌های سازمان فراهم نموده است. در این راستا نگارنده طرح اجرایی «دبیرخانه اهدا» را به مدیران ارشد سازمان و طرح پژوهشی «دانشنامه اهداکنندگان سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران» را تقدیم شورای پژوهشی سازمان نموده است تا ابتدا همانند ویکی‌ها، زندگی‌نامه، انگیزه و گزارش منابع اهدایی اهداکنندگان به صورت مقاله‌ای ساختار یافته و به صورت مصور (عکس اهداکنندگان) ابتدا به صورت آنلاین و سپس هر ۱۰۰۰ نفر اهداکننده در یک جلد به صورت چاپی منتشر شود. انتظار می‌رود این طرح پژوهشی بتواند نقش موثری در قدردانی از مولتی سرمایه‌های سازمان داشته باشد.

□ اعتبار هر کتابخانه و آرشیوی به کمیت و کیفیت منابع اطلاعاتی و آرشیوی آن بستگی دارد. به‌ویژه سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران که انتظار می‌رود طبق مأموریت و مسئولیتی که به عهده دارد، نسخه‌ای از تمام منابع اطلاعاتی و آرشیوی منتشر و یا تولید شده را فراهم‌آوری، حفاظت، سازماندهی و اطلاع‌رسانی نماید. مطالعات و بررسی‌ها نشان می‌دهد بعد از واسپاری که عمدتاً مربوط به منابع چاپی جدید و داخلی و بیشتر در قالب کتاب است، «اهدا» نقش مهمی در مجموعه‌سازی منابع کمیاب، قدیمی و منابع غیرکتابی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران دارد. مطالعات و بررسی‌ها نشان می‌دهد هسته اولیه کتابخانه ملی ایران را منابع اهدایی داخلی و خارجی تشکیل داده است و تاکنون حداقل ۱۵۰۰۰ نفر (حقیقی یا حقوقی) اهداکننده منابع اطلاعاتی و آرشیوی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران گزارش شده، که نقش مهمی در تامین منابع اطلاعاتی مورد نیاز سازمان داشته‌اند.

منابع اهدایی نفیس و مورد نیاز سازمان ثبت و در مخازن نگهداری شده و منابع اهدایی مازاد نیز یا در چرخه مبادله و اهدا قرار گرفته و یا به علت نداشتن بار اطلاعاتی قابل استفاده خمیر شده است که آنها نیز در شرایط اقتصادی فعلی قطعاً بی‌ارزش نیستند. این روند علی‌رغم فراز و نشیب‌های متعدد و عوامل تأثیرگذار و کلان برون سازمانی از جمله انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی، انتصاب مدیران غیرفهرنگی در راس مدیریتی سازمان (کتابخانه ملی، اسناد ملی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران) در سنوات گذشته، بیشتر متأثر از فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌های داخل سازمان متأثر است.

آرشیو ملی اینترنت: فاصله حرف تا عمل

بایست برای آیندگان و تحلیل‌گران به عنوان میراث فرهنگی و قابل استناد در دسترس باشد.

بنابراین به نظر می‌رسد در این زمینه سازمان اسناد و کتابخانه ملی می‌تواند نقشی مهمی ایفا کند. بند اول از ماده سوم قانون اساسنامه سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران تصریح دارد: «گردآوری، حفاظت، سازماندهی و اشاعه اطلاعات مربوط به آثار مکتوب (چاپی و خطی) و غیرمکتوب در ایران و یا متعلق به ایرانیان خارج از کشور» از اهداف این سازمان است.

کلیدواژه این بند مربوط به کلمه «اطلاعات» است. امروزه اطلاعات شامل تمام مطالب مندرج در صفحات وب نیز می‌شود. بنابراین به صورت خودکار، گردآوری، حفاظت، سازماندهی و اشاعه اطلاعات، شامل محتوای اینترنتی هم می‌شود. طی سالیان اخیر یکی دو همایش ملی در زمینه آرشیو ملی برگزار شده است که کافی به نظر نمی‌رسد. استخراج استانداردهای سازماندهی اطلاعات، ایجاد زیرساخت‌های فنی و همچنین برنامه نویسی مناسب، می‌بایست در دستور کار سازمان اسناد و کتابخانه ملی قرار گیرد تا این سازمان که نام آرشیو ملی را نیز یدک می‌کشد، طلایه دار آرشیو وب نیز در ایران باشد.

برای رسیدن به این مقصود، پیمودن فاصله حرف تا عمل ضروری به نظر می‌رسد و برای این کار آرشیویست‌ها، کتابداران، متخصصان علوم رایانه‌ای و علوم مرتبط دیگر مسئولیت بیشتری خواهند داشت.

□ داود آقایی | استادیار سازمان اسناد و کتابخانه ملی

□ طی سالیان اخیر ایجاد آرشیو ملی وب در ایران محل بحث‌های مختلفی بوده و موافقان و مخالفانی چند داشته است. مهمترین دلیل مخالفان ایجاد آرشیو ملی وب وجود سازمانهای آرشیوی اینترنتی بین‌المللی است.

در واقع از این منظر، ایجاد آرشیو وب در زمانی که صفحات وب توسط «سازمان بایگانی اینترنت»، در سطح جهانی، بایگانی می‌شود کاری اضافه و هزینه ساز تلقی شده است. این سازمان که به صورت غیرانتفاعی اداره می‌شود وظیفه آرشیو صفحات اینترنتی را در سراسر جهان بر عهده دارد و مقر اصلی آن در کالیفرنیا آمریکا است و البته برای اطمینان بیشتر از حفاظت

منابع وب؛ خواستار ایجاد شعباتی در دیگر نقاط نیز شده است. موافقان نیز مهمترین ادله خود را در این زمینه حول محور حفاظت داخلی از میراث مکتوب ملی عنوان می‌کنند تا در مواقع ضروری دسترسی به این منابع تحت تلاقی با تضادهای سیاسی و بین‌المللی قرار نگیرد. از این دیدگاه، ایجاد آرشیو وب و اینترنتی از الزامات نگهداری میراث مکتوب کشور لحاظ می‌شود. واقعیت این است که حفاظت از میراث مکتوب به‌ویژه میراث مکتوب فرهنگی و علمی در داخل مرزهای هر کشور، عاقلانه تر به نظر می‌رسد. چرا که منابع وب؛ اعم از منابع علمی، خبری و حتی مطالب مندرج در صفحات اجتماعی و نظایر آن، نشان دهنده ذائقه اطلاعاتی هر ملت و سرزمینی است و می‌

همکاری کتابخانه ملی برای تاسیس نخستین موزه حقوق ایران

اظهار کرد: در زمینه این همکاری، در دووجه باید اقدام کرد اول در زمینه فضای فیزیکی است که می‌توان ساختمان قدیم کتابخانه ملی در خیابان سی تیر و بخشی از مخازن ساختمان آرشیر را در نظر گرفت، و دوم در زمینه محتوای موزه‌ای است که حدود ۱۰ آیتم لحاظ شده است.

وی با اشاره به اهمیت بهره‌گیری از پتانسیل فیلم و امکانات دیجیتالی سازی اسناد برای تاسیس موزه حقوق کشور، ادامه داد: باید داشته‌هایمان را کنار هم قرار دهیم مثلاً یک

بخش به وزارت امور خارجه برمی‌گردد که خیلی از اسناد حقوقی آنجا است که به سازمان سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران نیز منتقل نشده است.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با تاکید بر تدوین طرح و برنامه‌ای مشترک برای راه اندازی موزه حقوق که در وهله نخست باید خواسته‌ها و داشته‌هایمان مشخص شود، گفت: حجم بسیار عظیمی از منابع خطی و سندی در حوزه حقوق وجود دارد و باید مشخص شود تا به کجا می‌خواهیم پیش رویم و مسلمان یک بخش به سمت حوزه پژوهش‌های دانشجویی سوق پیدا کند.

بروجردی درباره مکان موزه ملی حقوق نیز به دو مکان ساختمان قدیم کتابخانه ملی در خیابان سی تیر و مخازن سازمان اسناد گریزی زد و گفت: امروز موزه‌های دنیا، با ایجاد اتاق‌هایی و با استفاده از تصاویر، فیلم، و امکانات شنیداری در حوزه دیجیتال سازی اسناد؛ موجودی‌های اشیای خود را می‌توانند بهتر و گسترده‌تر در قالب فعالیت‌های موزه‌ای معرفی کنند.

رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران تصریح کرد: بنابراین برای شروع؛ این سازمان، آمادگی دارد منابع حقوقی را دسته‌بندی کند، و تعیین موضوعات صورت پذیرد، زیرا از مهمترین اهداف این است که این داشته‌ها در اختیار عموم مردم قرار گیرد و اگر تاکنون نیز اینگونه نبوده است به دلیل محدودیت مالی بوده و تاکنون فقط ۱۵ درصد منابع سازمان دیجیتال سازی شده است.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری در راه اندازی نخستین موزه ملی حقوق کشور همکاری می‌کند.

علیا جنیدی - معاون حقوقی رئیس جمهور با حضور در کتابخانه ملی با اشرف بروجردی رئیس این سازمان دیدار و در نشست صبحانه کاری، درباره راه اندازی نخستین موزه ملی حقوق کشور به گفتگو نشستند.

در این نشست جنیدی، معاون حقوقی رئیس جمهور با تشریح سوابق، اسناد و اقلام

حقوقی در ایران که بسیار گسترده نیز هستند به تشریح راه اندازی موزه ملی حقوق پرداخت و گفت: به طور مصداقی اسناد و فرمان مشروطه، یا پرونده محاکمات نظیر پرونده آیت الله مدرس، وقایع بعد از انقلاب مشروطه و ساختارهای حقوقی شهریور ۲۰ و سال‌های ۱۳۳۲ و ۱۳۵۷ از جمله مهمترین وقایع تاریخی تأثیرگذار در حوزه حقوق به حساب می‌آیند. جنیدی با اشاره به اینکه آثار حوزه حقوق فقط به مکتوبات نمی‌تواند خلاصه شود، افزود: بنابراین طراحی و تعریف آثار حقوقی برای راه اندازی موزه حقوق حائز اهمیت است، ما نیز برای این امر حدود ۱۰ قلم و نوع آثار برای راه اندازی موزه حقوق طراحی کرده‌ایم.

معاون حقوقی رئیس جمهور با درخواست از سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران برای تشکیل تیم تخصصی جهت معرفی و شکل‌گیری به منابع و اسناد حقوقی برای راه اندازی موزه حقوق، ادامه داد: به هر حال مدنیت بدون حقوق میسر نمی‌شود.

وی خاطرنشان کرد: ایران با تمدن چند هزار ساله یکی از بخش‌های قدرت نرم آن مربوط به مباحث حقوقی است که مسلماً با فرهنگ ارتباط داشته است بنابراین اقدام برای راه اندازی موزه حقوق و کمک کتابخانه ملی ایران در این زمینه به نوعی سرمایه‌گذاری و کاری ماندگار در ایران خواهد بود.

در این نشست اشرف بروجردی - رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران نیز،

برگزاری نمایشگاه «نور در اماکن مقدس اصفهان»

افتتاح بدیدترین گالری کتابخانه ملی

نمایشگاه «نور در اماکن مقدس اصفهان» با رویکرد موزه‌ها و تقدس و با همکاری ایکوم ایران و رومانی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران افتتاح می‌شود. نمایشگاه «نور در اماکن مقدس اصفهان» در برگیرنده ۳۰ اثر نقاشی از ۱۰ هنرمند ایرانی و اروپایی از جمله ۵ نقاش از کشورهای رومانی، اکراین، جمهوری چک، کرواسی، استونی، و همچنین نقاشان ایرانی از جمله ابوسعید اسدی، حامد نوروزی، بارانا سعادت، زهرا شفیق و آوژن شیراژن است. نقاشی‌های این نمایشگاه به مدت ۱۰ روز در اصفهان کار شده است، که شامل تصاویر اماکنی همچون چهل ستون، میدان نقش جهان، مسجد جامع و مکان‌های مقدس اصفهان است. این نمایشگاه که به پیشنهاد نیکولتا زاگورا - نماینده ایکوم رومانی طراحی شده است، با همکاری ایکوم ایران، سفارتخانه رومانی و سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران عضو جدید افتتاح می‌شود. همچنین به گفته احمد محیط طباطبایی - رئیس کمیته ملی موزه‌های ایران (ایکوم)، چندی قبل کمیته موزه‌شناسی در تهران با رویکرد موزه‌ها و تقدس برگزار شد و نیکولتا زاگورا - نماینده ایکوم رومانی به عنوان یکی از شرکت‌کنندگان در این اجلاس، این نمایشگاه را طراحی کرد که مبتنی بر آثار مقدس موزه‌ای در ایران است. وی افزود: برنامه‌های نمایشگاه «نور در اماکن مقدس اصفهان» از سال گذشته آغاز و نتیجه نهایی آن در قالب نمایشگاهی در سازمان اسناد و کتابخانه ملی برپا می‌شود.

رونمایی از کتاب‌های (رییس‌جمهور ترکمنستان

در کتابخانه ملی ایران

دو جلد کتاب نگارش شده توسط رییس جمهور ترکمنستان در دیدار رییس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان رونمایی شد.

اشرف بروجردی، رییس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران ظهر امروز با آناگلدی شاه مراداف وزیر فرهنگ کشور ترکمنستان در محل سازمان اسناد و کتابخانه ملی دیدار کرد

در این دیدار ضمن گفت و گو و تبادل نظر در خصوص مباحث مختلف فرهنگی و تعاملات در این زمینه از کتب نگارش شده توسط قربانعلی بردی محمداف ریاست جمهوری کشور ترکمنستان رونمایی شد.

این دو جلد کتاب به قلم رییس جمهور ترکمنستان در خصوص «جاده ابریشم» است که با حضور مدیران و مسئولانی از سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و کشور ترکمنستان رونمایی و مورد بازدید عموم قرار گرفت.

بر اساس این گزارش در حاشیه این دیدار نمایشگاه اسناد دولتی دوجانبه ایران با ترکمنستان در محل ورودی تخصصی (تالار قرآن) و در محورهای مختلف از جمله تفاهم‌نامه، تصویب‌نامه و ... با حضور مقامات مربوطه افتتاح شد.

